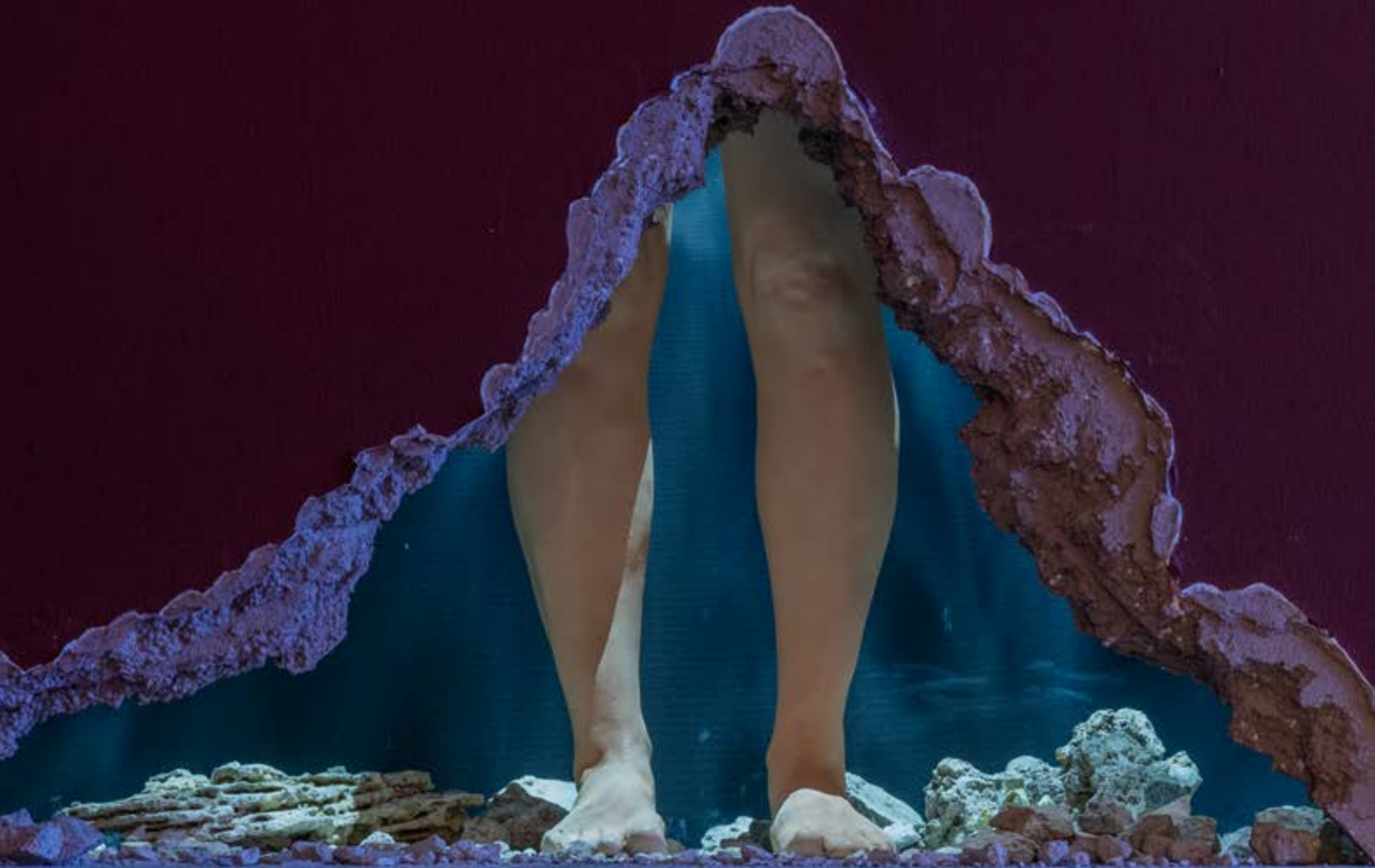

Konstnärernas
Riksorganisation.

Rapport

Konstbranschen i siffror 2025

Konstbranschen i siffror 2025

Rapporten är framtagen av Sweco på uppdrag av
Konstnärernas Riksorganisation
Ansvarig utgivare: Eva Månsson
Författare: Maria Adenfelt, senior konsult
Statistisk bearbetning: Astrid Gustafsson, statistiker
Grafisk form: Geska Helena Brečević
Korrekturläsning: Jenny Damberg
Omslagsbild: Lena Trapp, Ocean walls (2024) ©Lena Trapp/Bildupphovsrätt. Foto: Hossein Sehatlou.
Februari 2026
www.kro.se

Förord

Statistiken i *Konstbranschen i siffror 2025* visar tydligt att försäljning av konst oftast inte är någon lukrativ affär. Antalet gallerier och konsthandlare ökar visserligen något mellan 2024 och 2025 men branschen domineras fortsatt av företag utan anställda.

När det gäller andrahandsförsäljning via auktionsverken tycks trenden däremot visa på en viss successiv ökning sedan år 2018. Till skillnad från gallerierna som består av många enmansföretag går trenden för auktionshusen mot ökad koncentration. Under 2025 gick till exempel de två auktionshusen Stockholms Auktionsverk och Uppsala Auktionskammare samman, och båda ingår i koncernen Auctionet.

Vid analyser av konstbranschen är det avgörande att skilja mellan statistik som avser marknaden för förstahands- respektive andrahandsförsäljning. Förstahandsförsäljning sker främst via konstnärer och gallerier, medan andrahandsförsäljning huvudsakligen sker via auktionsverk utan koppling till konstnären, förutom när följerrätt utgår till konstnären.

Hur förstahandsförsäljningen utvecklas är därför av central betydelse för många konstnärers försörjning och för att skapa ett rikt och dynamiskt galleriliv, både lokalt och nationellt. Här krävs riktade insatser. En enhetlig skattesats på 12 procent på momspliktig försäljning av konstverk som infördes 1 januari 2025 kommer att förenkla redovisning mellan konstnär och galleri men kommer inte vara tillräckligt för att stimulera försäljning. Ett återkommande förslag från både Svenska galleriförbundet och Konstnärernas Riksorganisation – och som i Danmark visat ge effekt – är att göra det möjligt för företag att göra avdrag vid förstahandsinköp av konst!

Eva Månsson

Verksamhetschef

Konstnärernas Riksorganisation

Innehåll

Förord	3
Inledning	7
Den svenska konstbranschen	8
Konstmarknaden	8
Konsthandlare och gallerier	9
Upphovsrättsliga intäkter baserade på försäljning	11
<i>Intervju: Ola Gustafsson, Elastic Gallery/Svenska galleriförbundet</i>	12
<i>Intervju: Louise Wrede, Bukowskis</i>	13
Konstföreningar som förmedlare av konst	16
<i>Intervju: Greta Burman, Sveriges konstföreningar</i>	18
Offentliga inköp av konst	21
<i>Intervju: Henrik Orrje, Statens konstråd</i>	30
Export och import av konst	33
<i>Intervju: Sofia Björkman, Platina</i>	37
Avslutande reflektioner	35
Hur har vi mätt?	36
Källförteckning	38
Artiklar och rapporter	42
Webbkällor	45
Bilaga: Konstbranschens aktörer	46

Inledning

De kulturella och kreativa branscherna skapar betydande värden för den svenska ekonomin och bidrar till landets tillväxt, export och sysselsättning. Svensk kultur och kreativitet gör avtryck i hela världen, inte bara i ekonomiska värden utan också genom att beröra, underhålla och försköna vår omvärld.¹

Ett av målen i regeringens strategi för kulturella och kreativa näringar (2024–2033) är att det ska finnas tillförlitlig och relevant nationell statistik över de kulturella och kreativa branschernas ekonomiska värden. Tillgång till relevanta data och statistik är grundläggande för att kunna fatta väl underbyggda beslut för såväl företag som offentliga aktörer. Data, statistik och analys behövs för att kunna förstå men också synliggöra de kulturella och kreativa branscherna.²

Syftet med *Konstbranschen i siffror 2025* är att beskriva tendenser och nuläge för försäljningen av konst i valda delar av konstbranschen. Det sker utifrån en metodik som utvecklades för *Konstbranschen i siffror 2017*. För insamlingen av uppgifter kring aktuell försäljning av konst har förhållningssättet varit pragmatiskt, den statistik som används är den som har varit möjlig att samla in. I många fall begränsas analysen av statistik på sekretessmässiga grunder eller på grund av att statistiken inte samlas in på regelbunden basis.

Genom att samla och analysera tillgänglig statistik från flera källor ger rapporten en samlad bild av hur olika delar av konstmarknaden utvecklas över tid – från försäljning och offentliga inköp till internationell handel. Ambitionen är att bidra till ett mer faktabaserat samtal om konstnärers villkor, marknadens funktionssätt och den offentliga sektorns roll, samt att stärka möjligheterna till uppföljning, jämförelser och långsiktig policyutveckling.

För att beskriva tendenser och nuläge för försäljning i konstbranschen har tillgänglig statistik samlats in från olika källor. De områden rapporten täcker är:

- Gallerier och konsthandlare
- Auktionsförsäljning av konst
- Konstföreningars konstinköp
- Offentliga inköp av konst
- Konst på export och import

För en mer utförlig beskrivning av hur statistiken har samlats in, se avsnittet ”Hur har vi mätt”.

För att komplettera statistiken med erfarenhetsbaserad kunskap innehåller rapporten även intervjuer med centrala aktörer inom olika delar av konstbranschen. Dessa perspektiv ger fördjupning kring sådant som inte alltid fångas i siffror – som förändrade arbetsprocesser, konstnärliga villkor, beställarrollens utveckling och framtida utmaningar.

Vi vill rikta ett varmt tack till alla som har bidragit med sin tid och sina insikter.

¹ Kreativ sektor (2025) Uppdaterad statistik för de kulturella och kreativa branscherna, sid 6

² <https://www.regeringen.se/contentassets/7b807f91ed234d5b97b973a83fe470b1/202411100webb.pdf>

Den svenska konstbranschen

Konstmarknaden

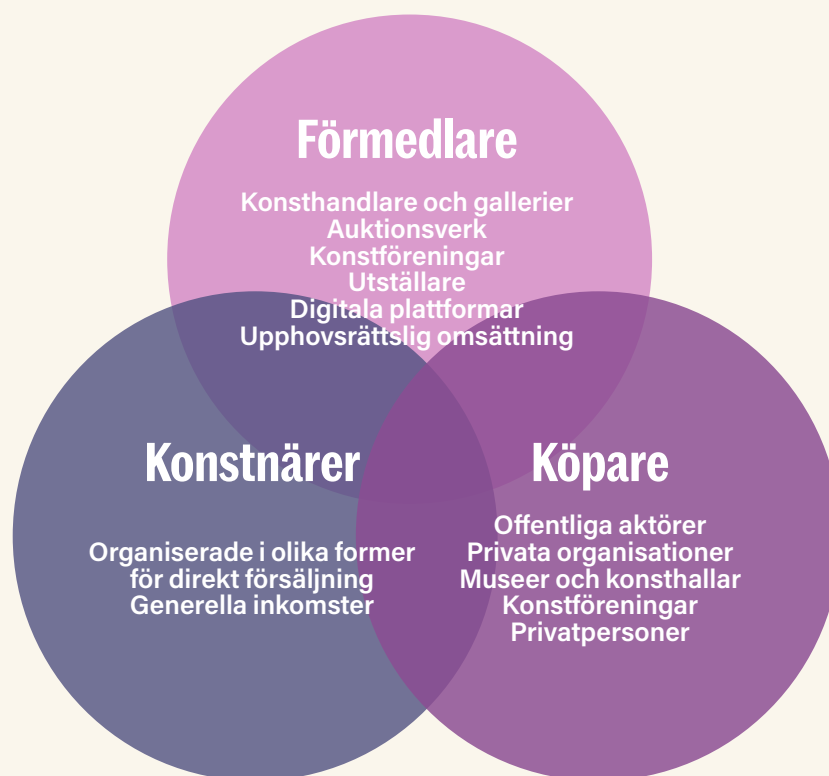
Denna rapport har tre centrala utgångspunkter. För det första, vikten av att möjliggöra uppföljning och jämförelser över tid genom att utgå från tillgänglig statistik och använda beprövade metoder. För det andra, att konstbranschen är en del av ett större ekonomiskt system där pris och ekonomiskt värde inte alltid är samma sak. Detta är viktigt att ha med sig både utifrån ett kulturpolitiskt och ett näringspolitiskt perspektiv. För det tredje, att utgå från en väl definierad och avgränsad bild av konstmarknaden.

Konstmarknaden delas in i en förstahands- och en andrahandsmarknad.

Förstahandsmarknaden är den marknad där ett konstverk introduceras för en publik och säljs för första gången. Många gånger sker detta via förmedlare, exempelvis genom gallerier eller på konstmässor. Att introducera nya konstnärer och bygga deras synlighet för omvärlden kräver stora resurser och intensiva marknadsföringsinsatser.

Andrahandsmarknaden utgörs av konstverk som har sålts tidigare. Det är på denna marknad som auktionsverk främst agerar, så även konsthandlare som handlar med samtida konst. Detta är en mer förutsägbar marknad eftersom det till skillnad från förstahandsmarknaden finns information om tidigare försäljningspriser. På senare år har det blivit vanligare att auktionsverk agerar på förstahandsmarknaden, även om det fortfarande är ovanligt i Sverige.

FIGUR 1. Konstmarknadens olika marknadsplatser.

Konstbranschen består av olika aktörer och det är centralt att förstå hur dessa samverkar och är beroende av varandra. Enligt definitionen och avgränsningarna i denna rapport delas aktörerna upp i tre huvudsakliga grupper. Den första gruppen utgörs av de som skapar konst, det vill säga konstnärerna. Den andra gruppen omfattar de som förmedlar konst genom försäljning på förstahands- och andrahandsmarknaden. Den tredje gruppen består av köpare, såsom offentliga aktörer och konstföreningar (se **figur 1**). I denna rapport presenteras främst statistik om grupperna förmedlare och köpare.

Konsthandlare och gallerier

Både konsthandlare och gallerier bygger sin verksamhet på att sälja konst, samtidigt skiljer sig verksamheterna åt i några centrala avseenden.

Engallerist representerar traditionellt sett konstnärer och säljer deras verk på förstahandsmarknaden. En konsthandlare däremot är i första hand verksam på andrahandsmarknaden, där konstverk

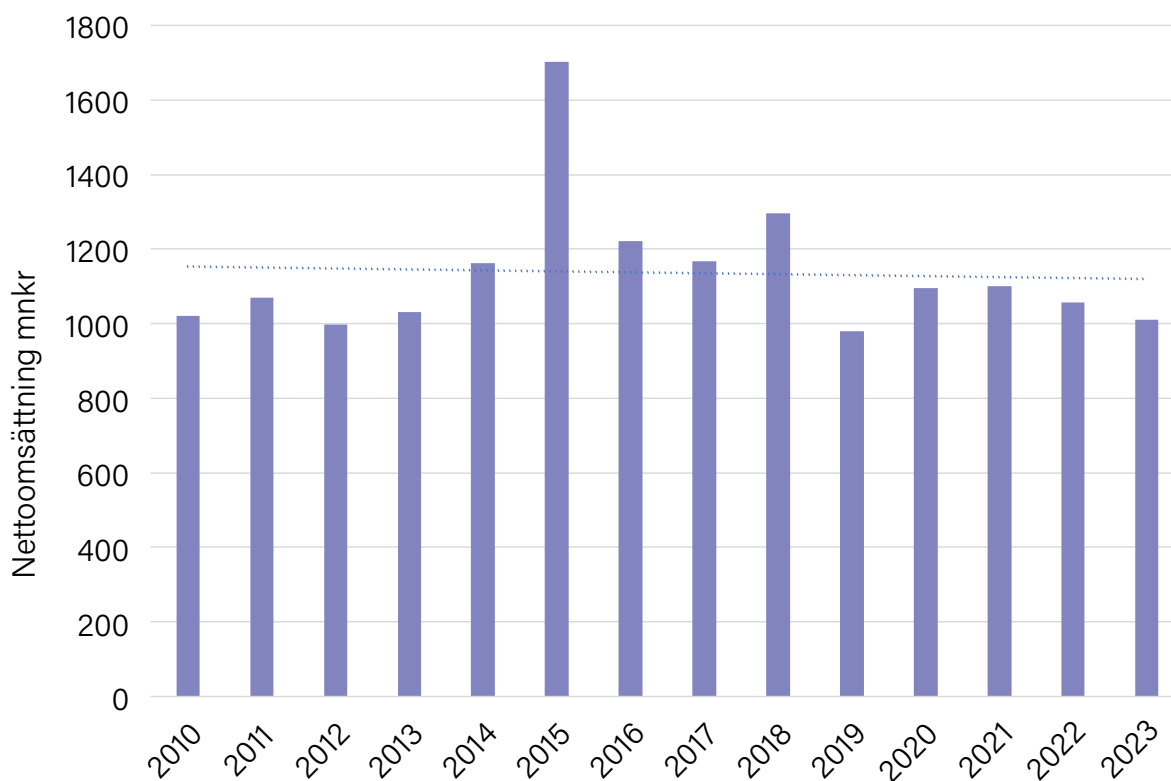
som tidigare bytt ägare omsätts på nytt. Konsthandlaren kan visserligen vara inriktad på några särskilda vissa konstnärskap eller delar specifika segment av konstmarknaden, men har inte samma nära och långsiktiga samarbete med konstnärer som en gallerist har.

Galleriet presenterar regelbundet utställningar med de konstnärer som det representerar och möjliggör för dem att ställa ut på även vid galleriets medverkan på konstmässor, nationellt såväl som internationellt. Att hitta och utveckla en köpkrets till konstnärers verk innefattar ett gediget och långsiktigt marknadsföringsarbete, vilket kräver ett stort kontaktnät av potentiella köpare.

I **figur 2** redovisas nettoomsättning för försäljning av konst, omräknat i fasta priser, för åren 2010 till 2023. Statistiken bygger på SNI-koden 47.783 *Specialiserad butikshandel med konst samt galleriverksamhet* och är hämtad från Företagens ekonomi, en undersökning som bygger på bokslut från samtliga cirka en miljon företag i Sverige.³

³ Exklusive den finansiella och offentliga sektorn.

FIGUR 2. Nettoomsättning i miljoner kronor för specialiserad butikshandel med konst samt galleriverksamhet 2010–2023, fasta priser. Källa: SCB.

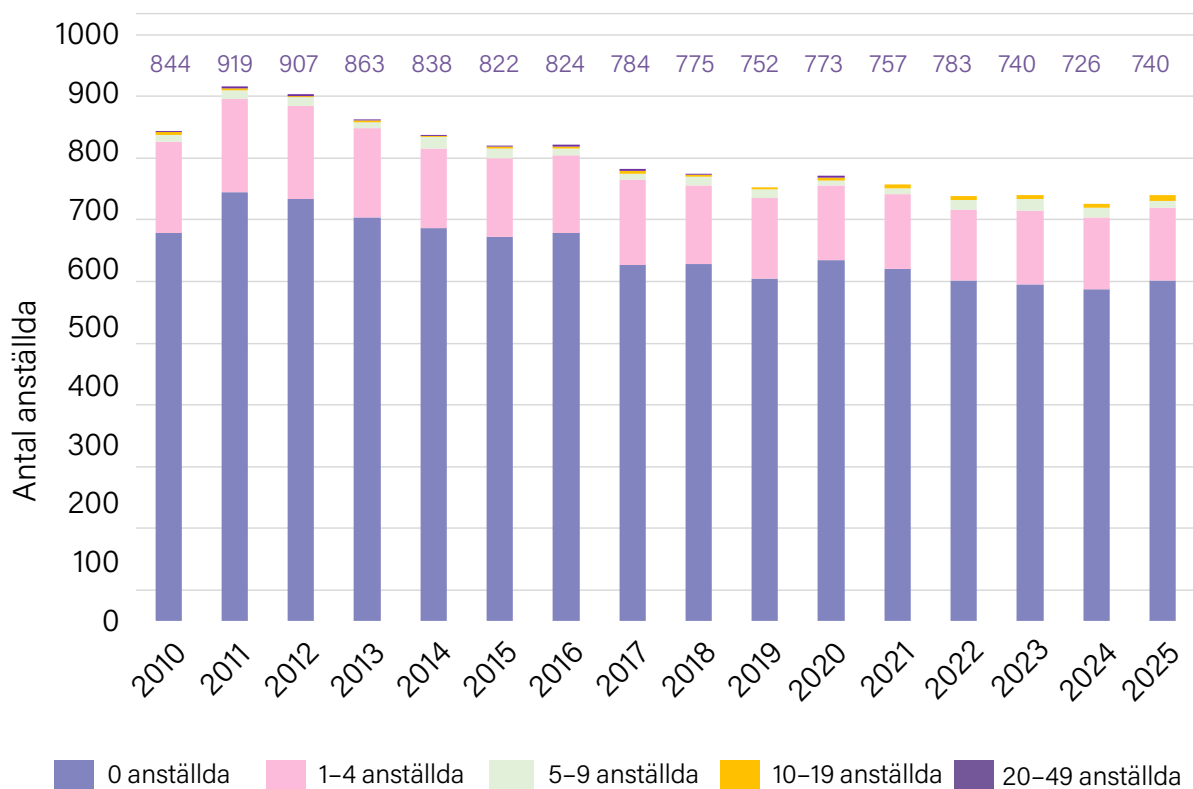

Nettoomsättningen för konsthandlare och gallerier har haft en svagt nedåtgående trend. Den markanta ökningen i nettoomsättningen år 2015 kan förklaras av att det ägde rum minst en försäljning av konst med exceptionellt högt slutpris, enligt uppgifter från en av Sveriges ledande konsthandlares årsredovisning.

Figur 3 redovisar antal aktiva företag klassade som SNI-kod 47.783 *Specialiserad butikshandel med konst samt galleriverksamhet* under 2010–2025. Statistiken är hämtad från Företagsdatabasen, vilket är SCB:s huvudregister som innehåller uppgifter om samtliga aktiva företag och arbetsställen i Sverige, oavsett juridisk form, bransch eller storlek. Från 2011 till 2019 minskade antalet konsthandlare och gallerier successivt. Under 2020, året då pandemin bröt ut, tillkom 19 företag. Från 2021 till 2024 har antalet företag minskat igen, för att öka något under 2025 då det fanns 740 stycken.

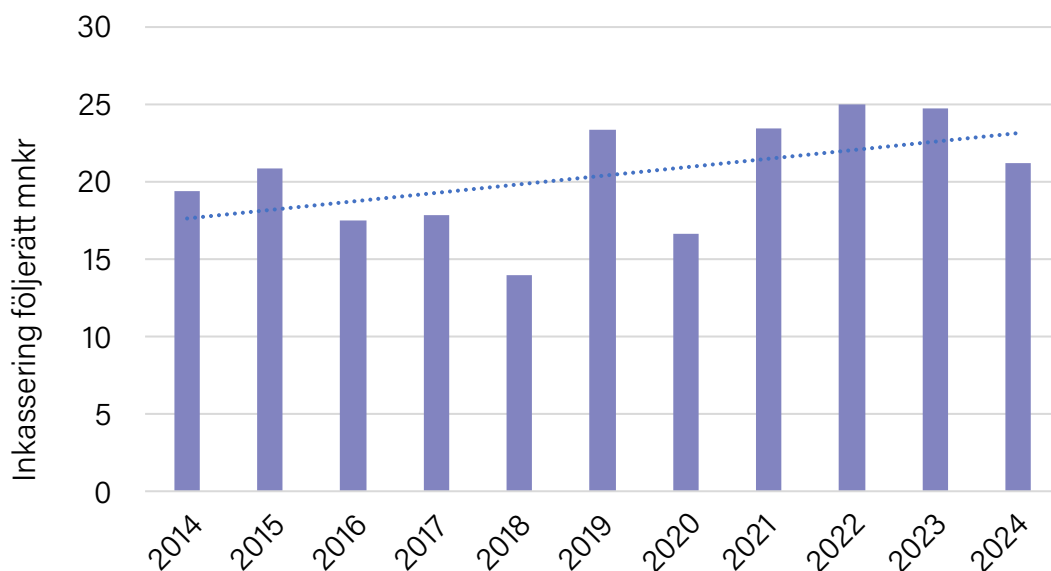
...konsthandlare och galleriers verksamheter är små sett till antal anställda och har en hög känslighet för förändringar i lönsamhet.

FIGUR 3. Antal konsthandlare och gallerier, uppdelat efter antal anställda 2010–2025. Källa: SCB.

FIGUR 4. Inkassering av följerätt i miljoner kronor 2014–2024, fasta priser.

Källa: Bildupphovsrätts årsredovisningar.

Om vi ser till konsthandlare och gallerier uppdelade efter antal anställda (se intervallen i **figur 3**) har majoriteten av företagen, 81 procent, noll anställda. Antalet företag med en eller flera anställda varierar över tid men sedan 2021 finns det inga företag i storleksklassen 20–49 anställda. Sammantaget visar detta på att konsthandlare och galleriers verksamheter är små sett till antal anställda och har en hög känslighet för förändringar i lönsamhet.

Samtantaget har både nettoomsättningen och antalet konsthandlare och gallerier successivt minskat sedan 2010. Denna utveckling bör ses i ljuset av att det under 2020-talet har tillkommit nya försäljningskanaler för konst genom framväxten av digitala plattformar, och att långt ifrån alla konsthandlare och gallerier har haft förutsättningar att följa med i denna utveckling.

Upphovsrättsliga intäkter baserade på försäljning

När konsthandlare eller auktionshus säljer vidare ett konstverk har upphovspersonen eller dennes arvingar rätt till en andel av försäljningspriset i form av följerätt. I dagsläget uppgår följerätten till cirka 5 procent. Följerätten är en del av upphovsrätten och gäller under konstnärens livstid och i ytterligare 70 år efter upphovspersonens död.⁴

Syftet med följerätten är att även konstnärerna får ta del av den eventuella värdeökning konsten kan få över tid.⁵

Bildupphovsrätt är den organisation som inkasserar och fördelar följerätt i Sverige. I **figur 4** redovisas inkassering av följerätt⁴ under år 2014 till 2024 i miljoner kronor. Uppgifterna är hämtade från Bildupphovsrätts årsredovisningar. Trendlinjen visar att den totala inkasseringen av följerätt har ökat under perioden 2014 till 2024.

⁴ <https://www.bildupphovsratt.se/foljeratt>

⁵ Ibid

Ola Gustafsson

Ägare Elastic Gallery och ordförande för Svenska galleriförbundet.

Ser du att köpmönstren av konst förändrats de senaste åren? Hur?

Det offentliga har tagit ett kliv tillbaka och har minskat sina inköp av konstverk, för att fokusera mer på fast gestaltning. Svenska museer har också vänt blicken mer utomlands vilket skapar både ett glapp i galleriernas försäljning och får till följd att den svenska konsthistorien på institutionerna inte speglar vad som visats på utställningar runtom i landet.

Har andelen internationell försäljning ökat eller minskat under de senaste åren?

Med fler svenska gallerier som deltagit på internationella mässor har fler svenska konstnärer fått sälja sina verk på den internationella konstmarknaden. Det finns också ett intresse för svensk konst och kultur, men ett större främjande arbete kring just konsten skulle kunna få stora effekter.

Märker du att yngre samlare eller nya grupper hittar till ditt galleri?

Yngre samlare skapas men inte i den omfattning som till exempel ett införande av avdragsrätt vid inköp av konst skulle skapa. Många yngre vill omge sig med samtidskonst, men alla "hittar" inte vägar till konsten, eller gallerierna. Där behöver branschen bli bättre.

Hur ser du på digital försäljning - hot, möjlighet eller båda?

Det är både hot och möjlighet. Det digitala kan vara en djungel, men rätt använt så skapar det nya relationer. Jag har dock oftast sålt verk digitalt till redan kända samlare/kunder då de redan känner till konstverket/konstnärens materialitet och uttryck.

Hur arbetar du med prissättning idag jämfört med tidigare?

Idag är nog hela branschen mycket mer försiktig med att driva upp priser på yngre konstnärer. Det bygger stabilare och längre relationer med kunder som inte i lika stor grad bygger på spekulatör och snabba försäljningar via auktionshusen.

Har du märkt en förändring i efterfrågan på viss typ av konst?

Privata marknaden är idag inte lika äventyrlig utan det är mer traditionella uttryck som är gångbara.

Många yngre vill omge sig med samtidskonst, men alla "hittar" inte vägar till konsten, eller gallerierna.

FOTO: NIKLAS HANSSON

Louise Wrede

Ansvarig för konstavdelningen på Bukowskis.

Hur ser trenden ut för samtida konst på auktion i dag, jämfört med äldre verk?

Vi ser överlag ett ökat intresse för verk av kvinnliga konstnärer, såväl samtida som äldre.

Efterfrågan har skiftat något från ultra contemporary, konceptuell samtidskonst till mer traditionella uttryck som måleri men även fotografi och skulptur.

Har ni märkt ett ökat eller minskat intresse för konsthantverk?

Vi ser ett ökat intresse för samtida konsthantverk i form av keramik, textil och unik studiodesign. En tydlig trend är att man i allt större utsträckning söker unika föremål av hög hantverksmässig kvalitet.

Hur påverkar digitala auktioner och digital närvaro försäljningen av samtida konst?

I dag når vi, via onlineauktioner och en ökad digital närvaro, en allt bredare publik, både i Sverige och internationellt.

Ser ni några förändringar i efterfrågan från internationella köpare, eller i hur den svenska konstmarknaden positionerar sig internationellt?

Sverige har en lång tradition av högkvalitativa konstgallerier, särskilt under efterkrigstiden då man ställde ut tunga internationella namn. Internationellt sett är man medveten om att det finns mycket konst av hög kvalitet i Sverige och att det är en intressant marknad att följa.

FOTO: BUKOWSKIS

Internationellt sett är man medveten om att det finns mycket konst av hög kvalitet i Sverige och att det är en intressant marknad att följa.

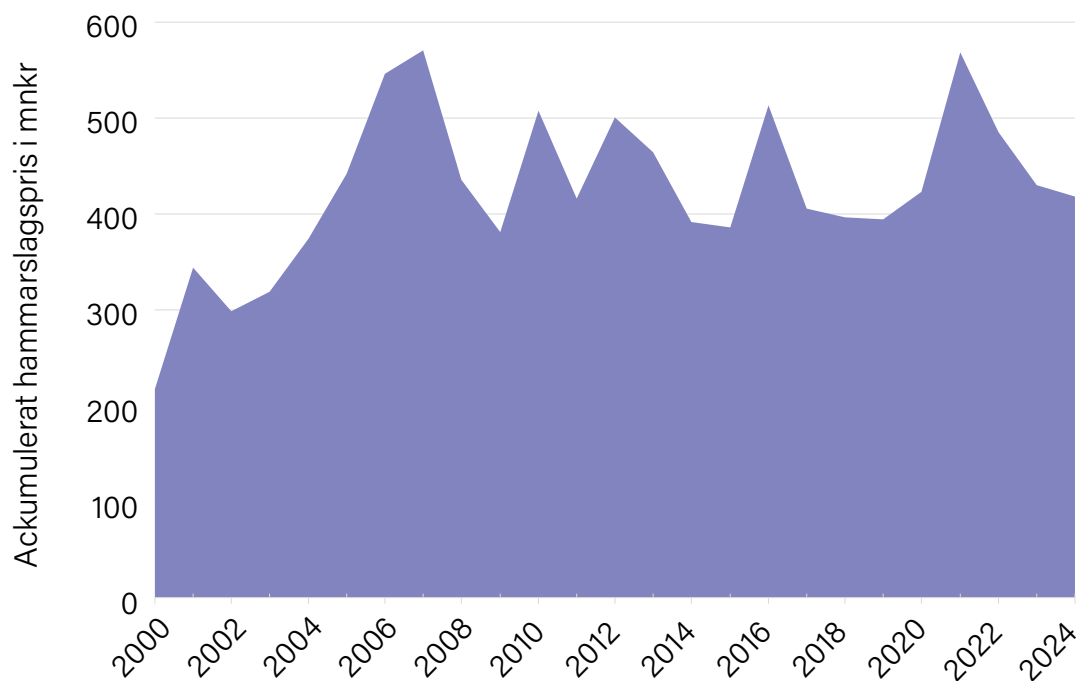
Statistik över försäljningar på auktionsmarknaden bygger på uppgifter för de verk som har sålts med följerätt. I **figur 5** presenteras det följerättsbaserade hammarslagspriset i miljoner kronor mellan år 2000 och 2024.

År 2024 minskade försäljningen på auktionsmarknaden med 3 procent jämfört med 2023. Mellan år 2021 och 2024 minskade försäljningen med 26 procent.

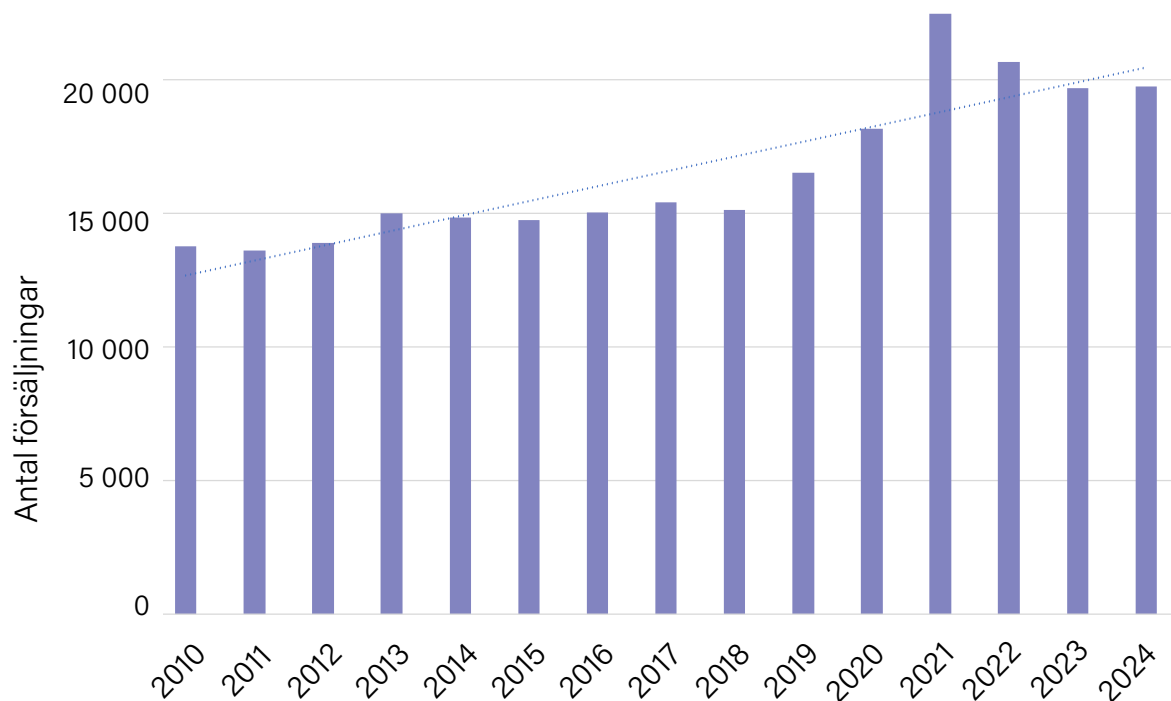
Skillnaden mellan figur 4 och figur 5 är att inkasering av följerätt (figur 4) avser den följerätt som konstnärer får medan **följerättsbaserat hammarslagspris** (figur 5) avser den försäljningssumma som följerätten baseras på.

FIGUR 5. Följerättsbaserat hammarslagspris i miljoner kronor 2000–2024, fasta priser.

Källa: Bildupphovsrätt

FIGUR 6. Antal försäljningar på auktionshusen 2010–2024. Källa: Bildupphovsrätt.

Som framgår av **figur 6** var antalet försäljningar på auktionshus relativt oförändrat från 2022 till 2024. Sett över perioden 2019 till 2024 har däremot antalet inrapporterade försäljningar successivt ökat. En förklaring kan vara att en ny lag trädde i kraft den 1 juli 2018 som ändrade bestämmelserna om redovisningsskyldighet, vilket gett Bildupphovsrätt bättre möjligheter att kontrollera vilka ersättningsgrundande försäljningar som sker. En annan möjlig förklaring är att många av auktionshusen började sälja konst via digitala plattformar under pandemin, vilket kan ha bidragit till ett ökat antal transaktioner.

Konstföreningar som förmedlare av konst

Konstföreningar har som huvudsyfte att främja konsthildning. Målsättningen är att öka människors kunskap om konst och konstliv. Genom konstlotterier samt spridning och visning av konst är strävan att öka förståelsen för nya konstnärliga uttrycksformer, ett vidgat konceptbegrepp och mångkulturella dimensioner.

Det finns tre olika typer av konstföreningar: Allmänna konstföreningar, konstföreningar på arbetsplatser samt konstnärsdrivna konstföreningar, där de två förstnämnda har dominerat över tid.

En allmän konstförening är en öppen, ideell organisation som syftar till att främja och sprida intresset för konst, särskilt svensk samtidskonst, genom att erbjuda medlemskap där man genom lotterier och andra aktiviteter får chansen att vinna, lära sig om och köpa konst, samtidigt som man stödjer konstnärer.

En konstförening på arbetsplatsen är en ideell förening för anställda som vill främja konstintresse, öka trivselen och stödja konstnärer, ofta genom medlemsavgifter och bidrag från arbetsgivaren, vilket möjliggör konstinköp för utlottning, föreläsningar och besök på utställningar.

Konstnärsdrivna konstföreningar är en relativt ny form av konstförening som introducerades 2016. De består av konstnärer som tillsammans driver en ideell förening men arrangerar inga konstlotterier som de andra två formerna.

En förklaring till att antalet arbetsplatsföreningar har minskat kan vara en dom i Kammarrätten från 2007. Enligt domen ska företagens stöd till konstföreningar betraktas som ett skattefritt bidrag enbart när det bekostar administration, inte konstinköp. Om bidrag ändå används till konstinköp ska vinsten betraktas som en skatte- och avgiftspliktig förmån som vinnaren får betala.

Detta har bidragit till att många företag helt har slutat att ge bidrag till konstföreningar, för att inte riskera att deras anställda ska åka på en "straffskatt". Det har i sin tur inneburit minskade möjligheter för föreningarna att köpa in konst, vilket i sin tur leder till ett minskat intresse för att driva eller vara medlem i en arbetsplatsförening.

En ytterligare möjlig förklaring till ett minskat antal konstföreningar är ett generellt minskat engagemang i föreningsform i Sverige.⁶

I **figur 8** presenteras konstföreningars inköp av

Konstföreningars uppdrag är att väcka och stärka intresset för bildkonst, stödja samtida konstnärer och skapa mötesplatser mellan konst och publik genom utställningar, program och medlemsaktiviteter.

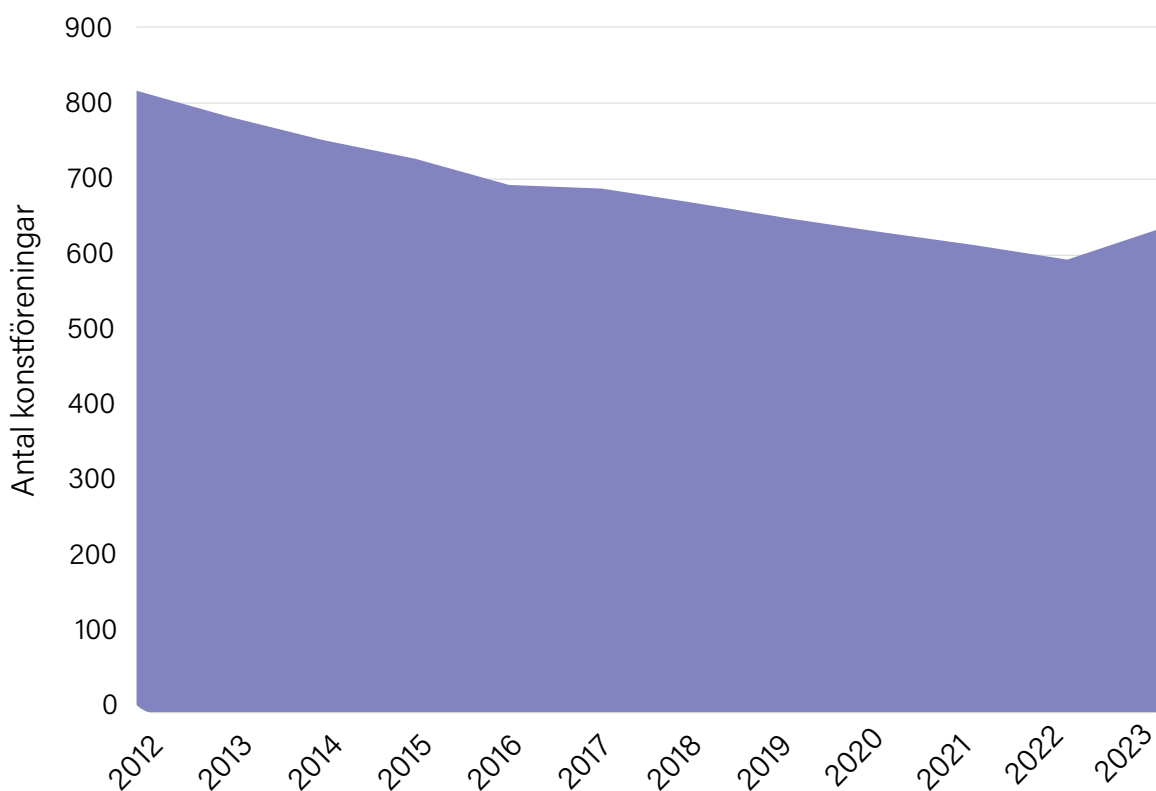
⁶ https://kro.se/media/documents/17-11-20_rapport_konstbranschen_i_siffror_2017_slutversion.pdf

I **figur 7** redovisas utvecklingen av antalet konstföreningar från 2012 till 2023. Antalet konstföreningar minskade successivt till 2022 för att sedan öka 2023. 2023 fanns det 635 konstföreningar. Av dessa var 353 allmänna konstföreningar och 282 konstföreningar på arbetsplatser.

Den grupp av konstföreningar som ökade mest mellan 2022 och 2023 var allmänna konstföreningar. Enligt en företrädare för Sveriges konstföreningar är orsaken att många så kallade konstnärsdrivna konstföreningar⁷ har anslutit sig till Sveriges konstföreningar.

⁷ De konstnärsdrivna konstföreningarna klassas i statistiken som allmänna konstföreningar.

FIGUR 7. Utvecklingen av antalet konstföreningar som är medlemmar i Riksförbundet Sveriges konstföreningar 2012–2023. Källa: Sveriges konstföreningar.

Greta Burman

Förbundschef, Sveriges konstföreningar.

Hur tror du att konstföreningars inköp av konst kommer att förändras över tid/framöver?

Jag tror tyvärr att konstföreningarnas inköp av konst fortsatt kommer att minska över tid. Arbetsplatskonstföreningarna som har varit de konstföreningar som köpt mest konst fortsätter att bli allt färre. De är unika för Sverige och att de försvinner är en stor förlust. Förutom att de under en lång tid varit en av landets enskild största inköpare av konst är de även en viktig aktör både för ökad kunskap om och intresse för bildkonst. Det går att dra en parallell mellan "galleridöden" och minskningen av arbetsplatskonstföreningar, så problemet är större än bara förlusten av enskilda inköp av lotterivinster.

Idag arbetar konstnärer både i fler tekniker, med olika material och uttryck. I många fall blir utställningarna mer av ett allkonstverk med installationer, ljudkonstverk, videokonst, performanceverk och tillfälliga verk i förgängliga material som inte är tänkta att leva vidare efter utställningen. Det är ofta konst av hög konstnärlig kvalitet som är intressant och tankeväckande att uppleva, men som mer hör hemma i en museiesamling eller hos en privatsamlare med en egen konsthall än i ett vardagsrum.

Vilka lag- eller regelförändringar ser du som nödvändiga för att öka antalet konstföreningar på arbetsplatser?

Det finns många orsaker till att arbetsplatskonstföreningarna blir allt färre. En konkret åtgärd är att ta bort förmånsbeskattningen av vinster i konstlotterier på arbetsplatser. Andra saker som skulle kunna underlätta för arbetsplatskonstföreningarna är tydligare och generösare avdragsregler för arbetsgivares bidrag till konstföreningar på arbetsplatser. Avdraget som idag kan jämföras med ett friskvårdsbidrag skulle även kunna utökas att innefatta avsatt arbetstid för konstföreningens styrelsearbete. Som det ser ut idag är det många arbetsplatskonstföreningar som inte ens får skicka ett internt mejl till medlemmarna på arbetstid vilket gör att många drar sig för att ta ett styrelseuppdrag eller starta en konstförening på sin arbetsplats.

Vilka lag- eller regelförändringar ser du som nödvändiga för att öka antalet allmänna konstföreningar (som gör inköp av konst)?

En höjning av de medel staten varje år avsätter till utställningsersättning för konstföreningar samt en indexreglering av dessa medel så att de i framtiden ökar i samma takt som tarifferna i MU-avtalet skulle göra stor skillnad.

Det går att dra en parallell mellan "galleridöden" och minskningen av arbetsplatskonstföreningar, så problemet är större än bara förlusten av enskilda inköp av lotterivinster.

konst över tid och då i fasta priser för att kunna utläsa trender över tid.

Under 2020 och 2021 minskade inköpen av konst för att sedan öka under 2022. Den då rådande pandemin kan anses ligga bakom de minskade köpsvolymerna. 2023 sjönk inköpen åter till nivåer jämförbara med 2020 och 2021. Sett över perioden 2012 till 2023 är trenden att konstföreningarnas inköp av konst minskar.

Under 2022 och 2023 stod allmänna konstföreningar för 65 procent av inköpen medan arbetsplatsföreningar stod för 35 procent.

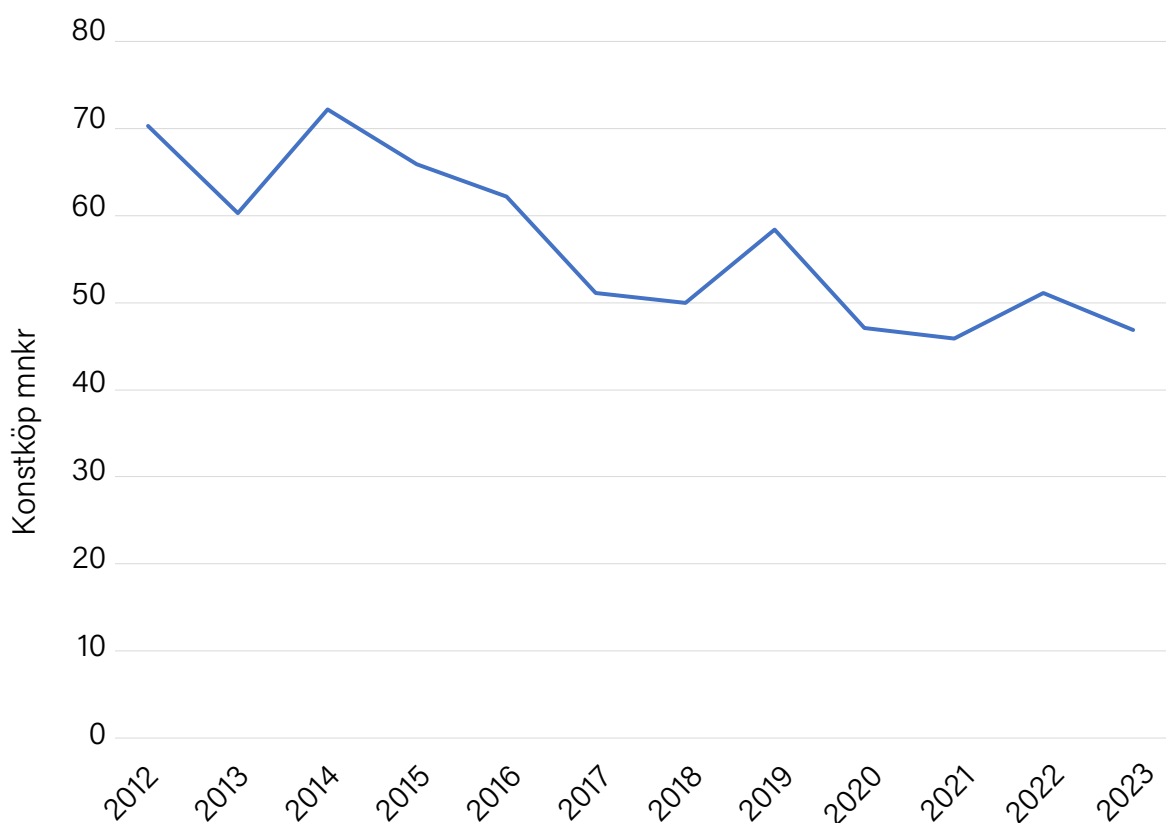
Under 2020 och 2021 var fördelningen mellan de

två grupperna 60-40 vilket tyder på att de allmänna konstföreningarna har ökat sin andel av konstinköpen.

Mot bakgrund av att **figur 7** visar en ökning av antalet konstföreningar 2023 och att då det är främst de allmänna konstföreningarna som har ökat i antal blir det intressant att se om andelen konstinköp från de allmänna konstföreningarna fortsätter att öka framöver.

Offentliga inköp av konst

FIGUR 8. Anslutna konstföreningars inrapporterade egna konstinköp i miljoner kronor 2012-2023, fasta priser. Källa: Sveriges Konstföreningar.

Iryna Hauska. "Birth"(2017) © Iryna Hauska/Bildupphovsrätt, 2025.

Offentlig sektor – såsom kommuner, regioner och statliga myndigheter – är betydelsefulla köpare av konst, vilket gör konsten till ett centralt inslag i det offentliga rummet. Offentliga inköp av konst delas vanligtvis in i lös konst och beställd konst, där den senare ofta benämns konstnärlig gestaltning.

Med lös konst avses verk som redan existerar vid försäljningstillfället, till exempel konst som säljs från konstnärens ateljé, via galleri eller i samband med en utställning.

Beställd konst innebär i stället att verket ännu inte finns när uppdraget ges. I dessa fall beställer en uppdragsgivare ett verk för en specifik plats och kommer överens med konstnären om villkoren innan verket skapas.

Statistik över offentliga inköp av konst bygger på konstnärers inrapportering till Individuell visningsersättning (IV). IV är ett statligt anslag som

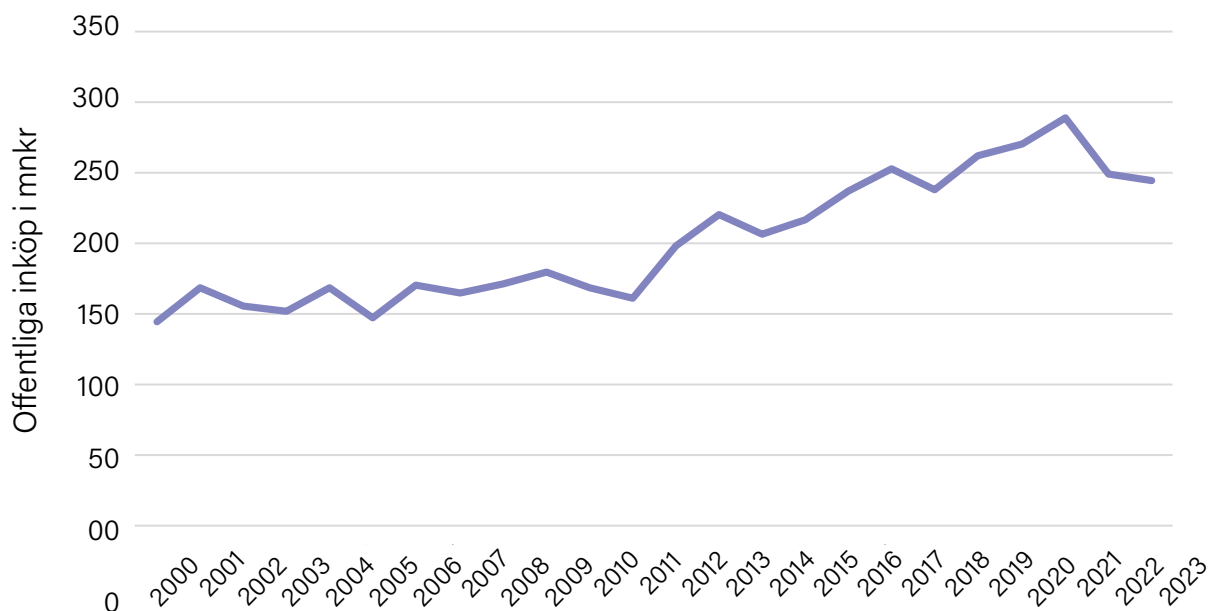
fördelas av Bildupphovsrätt och regleras genom förordningen om individuell visningsersättning (SFS 1996:1605) samt ett årligt regleringsbrev från regeringen. Ersättningen kan erhållas av yrkesverksamma bild- och formkonstnärer som har sin huvudsakliga verksamhet i Sverige eller som är stadigvarande bosatta och folkbokförda här.

Från 2000-2023 (se **figur 9**) har de offentliga inköpen av konst ökat, om än med vissa variationer mellan åren. Ökningen under 2021 kan delvis förklaras av särskilda covidsatsningar. Bland annat tillfördes Statens konstråd och Moderna museet 25 miljoner kronor vardera från regeringen.⁸

Efter 2021 gick de offentliga inköpen av konst ner igen, till nivåer i paritet med åren innan pandemin.

⁸ <https://www.regeringen.se/contentassets/bc0f4b1a4ce-844f2aa59949d09c93f29/hela-bp21-som-pdf.pdf>, sid 2304.

FIGUR 9. Offentliga inköp av lös konst och beställd konst i miljoner kronor, 2000–2023, fasta priser. Belopp är de av konstnärerna inrapporterade. Källa: Bildupphovsrätt.

Drygt 1 250 konstnärer rapporterade in intäkter från offentliga inköp av konst 2023 och av dessa var två tredjedelar (67 procent) kvinnor.

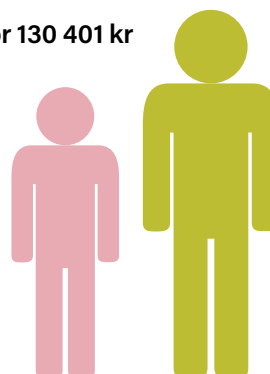
För att jämföra intäkter från offentliga inköp av konst mellan manliga och kvinnliga konstnärer visas i **figur 10** genomsnittligt belopp per konstnär uppdelat på kön under perioden 2000 till 2023.

Män rapporterar in ett högre genomsnittligt belopp samtliga år. Under de senaste tio åren, 2014–2023, var den genomsnittliga skillnaden 33 000 kronor per år mellan manliga och kvinnliga konstnärer.

Det bör noteras att uppgifterna för de senaste åren kan komma att justeras till följd av efterregistreringar. Tio år tidigare, 2004–2013, var motsvarande genomsnittlig skillnad 38 000 kronor per år.

Kvinnor 130 401 kr

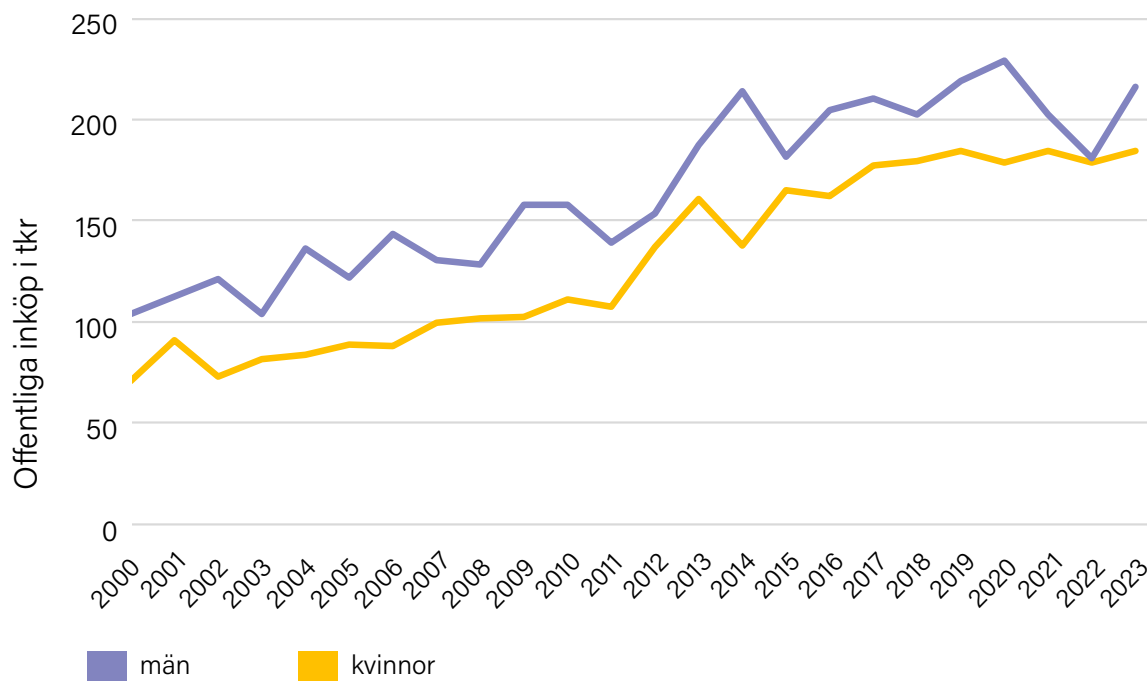
Män 164 944 kr

Genomsnittligt belopp per person och kön under perioden 2000–2023.

FIGUR 10. Genomsnittligt offentligt inköp av lös och beställd konst per konstnär uppdelat efter kön i tusentals kronor, 2000–2023, fasta priser. Belopp är de av konstnärerna inrapporterade.

Källa: Bildupphovsrätt.

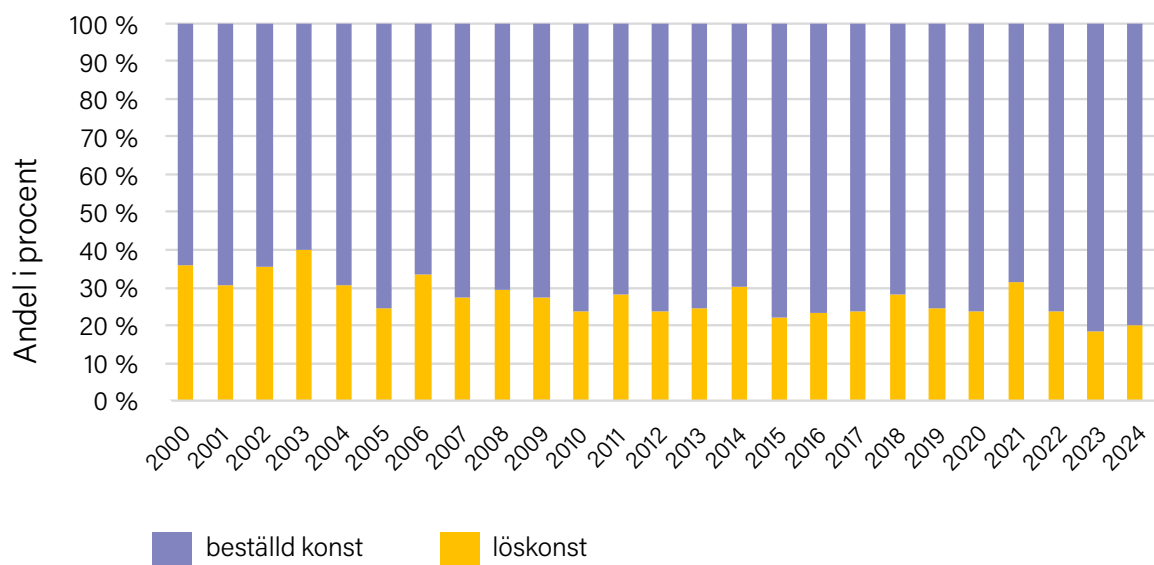

Sett till fördelningen mellan lös konst och beställd konst (**figur 11**) dominerar den beställda konsten under hela tidsperioden 2000–2024. Trenden är ökande då andelen lös konst har sjunkit från 36 procent år 2000 till 20 procent år 2024.

Viktigt att uppmärksamma är att fördelningen under perioden 2022 till 2024 kan komma att ändras eftersom inrapporteringen från konstnärerna ännu inte är komplett. Sett över perioden uppgick andelen lös konst till 26 procent perioden 2017–2021, vilket kan jämföras med 35 procent under perioden 2000–2004.

FIGUR 11. Offentliga inköp av konst 2000–2024, fördelat på lös konst och beställd konst.

Källa: Bildupphovsrätt.

De regionala skillnaderna i kommunernas konstinköp i relation till befolkningsstorlek visar samtidigt att konstnärliga investeringar inte enbart följer demografiska mönster. Att vissa mindre län återkommande ligger över förväntad nivå kan indikera politiska prioriteringar, starka regionala konstprogram eller långsiktiga satsningar på offentlig gestaltning.

I **figur 12** presenteras olika köpargrupper offentliga inköp av lös och beställd konst under perioden oktober 2024 till september 2025. Liksom tidigare år och i tidigare branschrapporter stod kommunerna för den största andelen av de offentliga inköpen, 65,8 procent av den totala volymen. Att kommuner står för majoriteten av offentliga konstinköp framkommer även i en undersökning genomförd av Upphandlingsbryggan. Sett till antalet inköp gjorde kommuner 1 092 inköp av lös konst och 393 inköp av beställd konst. I löpande priser uppgick inköpen av lös konst till 18 miljoner kronor medan inköpen av beställd konst uppgick till 136,2 miljoner kronor.

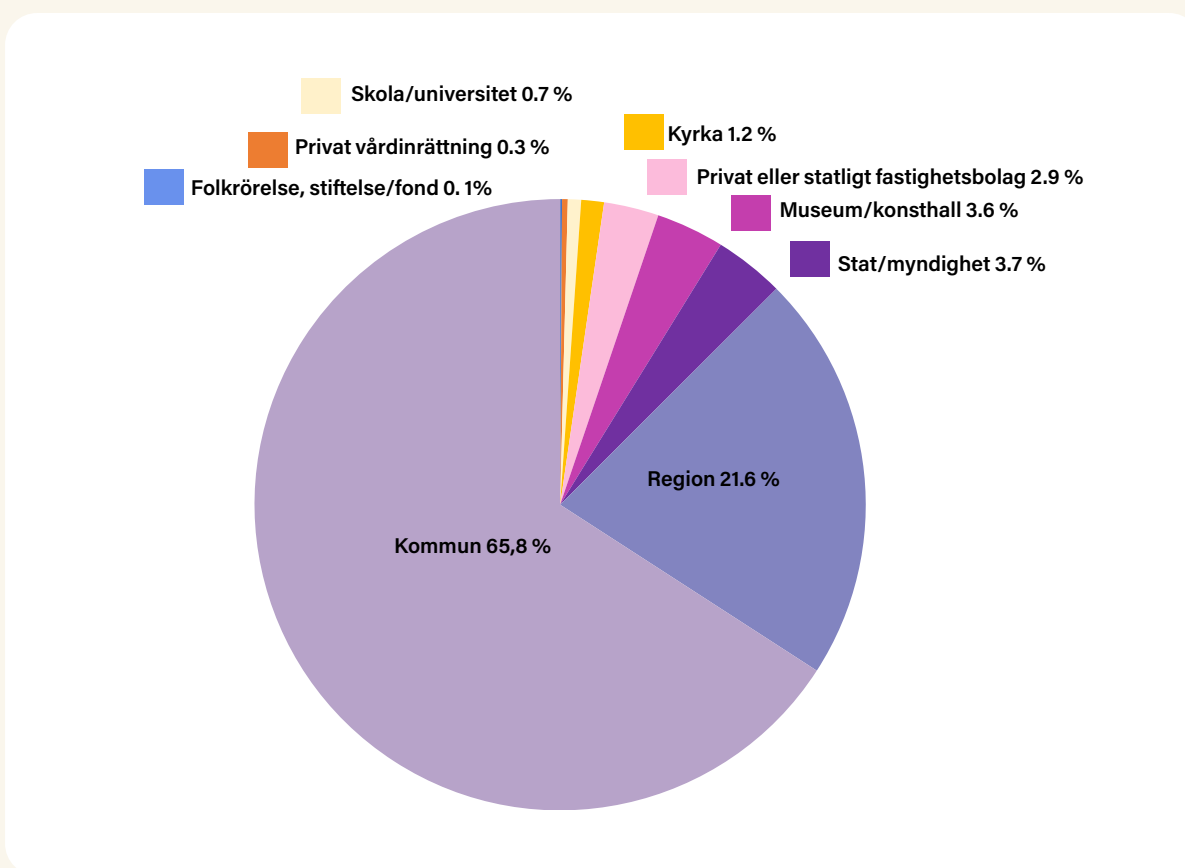
Regionernas andel av offentliga inköp av konst var 21,6 procent. Uppdelat på konsttyp genomfördes 1 475 inköp av lös konst och 95 inköp av beställd

konst, vilket i löpande priser motsvarade 19 miljoner kronor respektive 31,7 miljoner kronor.

Statliga myndigheter respektive museer och konsthallar stod för 3,7 procent respektive 3,6 procent av de offentliga inköpen. Samtliga uppgifter avser perioden 1 oktober 2024 till och med 30 september 2025.

Sett enbart till offentliga inköp av lös konst stod regionerna för 38,5 procent medan kommunerna stod för 36 procent. Museer och konsthallar stod för 11,5 procent och statliga myndigheter för 10 procent. Vad gäller offentliga inköp av beställd konst gjorde kommunerna 74 procent av dessa inköp, medan regionerna gjorde 17 procent.

FIGUR 12. Offentliga inköp av lös konst och beställd konst, fördelning mellan grupp av köpare, oktober 2024–september 2025. Källa: Bildupphovsrätt.

Viktigt att uppmärksamma är att fördelningen under perioden 2022 till 2024 kan komma att ändras eftersom inrapporteringen från konstnärerna ännu inte är komplett. Sett över perioden uppgick andelen lös konst till 26 procent perioden 2017–2021, vilket kan jämföras med 35 procent under perioden 2000–2004.

I **tabell 1** presenteras en jämförelse mellan perioden oktober 2024-september 2025 och perioden oktober 2022-september 2023. Jämförelsen visar att kommuner och regioner även då (oktober 2022 till september 2023) var de största inköparna av konst. Att trenden består över tid framgår även av rapporterna *Konstbranschen i siffror 2019* och *Konstbranschen i siffror 2023*.

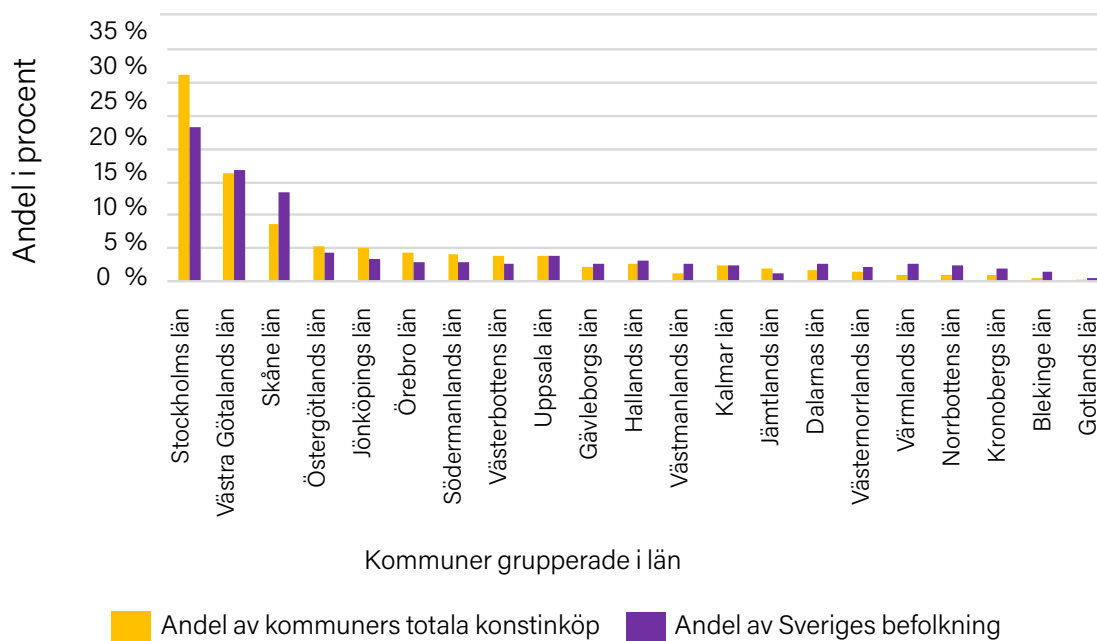
TABELL 1. Offentliga inköp av lös konst och beställd konst, fördelning mellan grupp av köpare. Jämförelse mellan oktober 2024–september 2025 och oktober 2022–september 2023. Källa: Bildupphovsrätt.

Kategori av köpare	Okt 2024–sept 2025	Okt 2022–sept 2023
Kommun	65,8 %	59 %
Region	21,6 %	21,1 %
Statlig myndighet	3,7 %	4,9 %
Museum/konsthall	3,6 %	4,9 %
Privat eller statligt fastighetsbolag	2,9 %	6,1 %
Kyrka/samfund	1,2 %	1,6 %
Skola/universitet	0,7 %	0,3 %
Privat vårdinrättning	0,3 %	1,5 %
Folkrörelse, stiftelse/fond	0,1 %	0,7 %

Figur 13 redovisar kommuners inköp av lös och beställd konst grupperat i län i relation till respektive läns andel av Sveriges befolkning. Befolkningsuppgifterna avser 31 december 2024 och är hämtade från SCB:s statistikdatabas. I likhet med föregående år står kommunerna i Stockholms län för den största andelen konstinköp, 48 miljoner kronor, vilket motsvarade 31 procent av kommunernas sammanlagda konstinköp under perioden oktober 2024 till september 2025. Därefter följer kommunerna i Västra Götalands län och Skåne län som står för 16 respektive 9 procent. Även i *Konstbranschen i siffror 2021* respektive *Konstbranschen i siffror 2023* stod kommunerna i dessa tre län för en hög andel av konstinköpen.

Sett till konstinköp i förhållande till befolkningsandel uppvisar Stockholms län en hög inköpsnivå i förhållande till befolkningsandel, i linje med resultaten i branschrapporten från 2023. Även kommunerna i Jönköpings län, Örebro län, Södermanlands län, Västerbottens län och Jämtlands län har en relativt hög andel av offentliga konstinköp i förhållande till sin befolkningsandel. Bland de län som har en lägre andel av offentliga konstinköp i förhållande till sin befolkningsandel återfinns Skåne och Västra Götaland.

FIGUR 13. Kommuners inköp av konst, oktober 2024–september 2025, grupperat på län, i förhållande till befolkningsmängd. Källa: SCB och Bildupphovsrätt.

TABELL 2. Kommuner som gjort störst inköp av konst per invånare oktober 2024–september 2025.

Källa: Bildupphovsrätt.

	Kommun	Kronor/invånare
1	Lycksele	170,12
2	Vadstena	139,05
3	Lidköping	82,38
4	Gagnef	81,85
5	Nybro	81,01

Sett till enskilda kommuner framkommer att så många som 116 kommuner inte genomförde några konstinköp under perioden oktober 2024 till september 2025. För de kommuner som gjorde konstinköp har en ranking tagits fram, baserad på konstinköp i kronor i förhållande till antalet invånare i kommunen. Resultaten från denna ranking presenteras i **tabell 2**.

Denna ranking bör ställas i relation till den ranking som Konstnärernas Riksorganisation presenterade i juni 2025 i samband med lanseringen av rapporten *Årets konstkommuner 2025*.

Där framgick att kommunerna i genomsnitt lägger 28,20 kronor per invånare och år på konstnärliga gestaltningar och 3,15 kronor per invånare och år på inköp av lös konst (vilket sammantaget motsvarar 31,35 kronor per år).

I *Årets konstkommuner 2025* framkom även att kommunernas investeringar i konstnärliga gestaltningar varierar från år till år och att investeringar ofta är förknippade med nybyggnationer och/eller större renoveringar. Mot denna bakgrund är det viktigt att betona att den ranking som presenteras i

tabell 2 ska betraktas som en ögonblicksbild snarare än en långsiktig trend, till skillnad från andra delar av denna rapport där utvecklingen över tid står i fokus. En kommun kan i samband med större bygg- eller ombyggnadsprojekt satsa på större konstinköp, vilket avspeglar sig i statistiken över offentliga inköp av konst.

De regionala skillnaderna i kommunernas konstinköp i relation till befolkningsstorlek visar samtidigt att konstnärliga investeringar inte enbart följer demografiska mönster. Att vissa mindre län återkommande ligger över förväntad nivå kan indikera politiska prioriteringar, starka regionala konstprogram eller långsiktiga satsningar på offentlig gestaltning.

Motsvarande låga nivåer i mer befolkningsrika län pekar på att konstinköp inte är en självklar del av kommunal verksamhet, även om ekonomiska förutsättningar finns.

Henrik Orrje

Statens konstråd

Utifrån ditt perspektiv på statliga konstinköp – vilka skillnader ser du i dag mellan arbetet med lös konst och beställd konst, när det gäller processer, tidsramar och konstnärliga förutsättningar?

Det finns tydliga skillnader mellan arbetet med lös konst och beställd konst, men också viktiga beröringspunkter. Lös konst ger stora möjligheter att arbeta med konst i befintliga miljöer med en stor variation av konstnärliga uttryck. Beställd konst, som skapas specifikt för en plats utifrån dess förutsättningar, kan integreras när miljöer planeras, gestaltas och byggs, vilket gör det möjligt att långsiktigt stärka konstnärliga värden i olika samhällsmiljöer. De två formerna av offentlig konst, inköpt lös konst respektive beställd konst, kompletterar varandra på spännande sätt och främjar ett levande och dynamiskt konstliv i hela landet.

Processerna skiljer sig på flera sätt, både i fråga om tidsramar och konstnärliga förutsättningar. Inköp av lös konst kan ofta genomföras i en relativt kort och rak process, där konstnärens redan skapade verk köps in och placeras i dialog med många olika personer som arbetar i olika statliga verksamheter. Beställd konst bygger däremot på fleråriga plan- och byggprocesser, där konstnären utvecklar en skiss som i nästa steg produceras som ett platsspecifikt konstverk i dialog med många olika yrkesgrupper och aktörer som fastighetsbolag och byggherrar.

Finansieringen skiljer också mellan lös och beställd konst. Inköpen av lös konst finansieras genom ett statligt anslag, vilket ger en stabil och förutsägbar grund för kontinuerliga förvärv. Beställningarna bekostas huvudsakligen med enprocentsmedel från investeringsmedel i statliga byggprojekt. Därmed kan omfattningen av beställningsuppdrag variera över tid, beroende på byggvolym och investeringsnivåer. Inköp av lös konst har under de senaste tio åren legat på en stabil nivå. Beställningarna har dock ökat beroende på att staten sedan 2018 har utvecklat nya metoder för att tillämpa enprocentsregeln för exempelvis ny- och ombyggnationer av regementen, universitet, domstolar och andra statliga verksamheter.

Den gemensamma nämnaren, och det viktigaste, är att både inköp av lös konst och beställningar av permanenta konstverk gör att människor i hela landet – barn, unga och vuxna – får möjlighet att möta och uppleva konst i sin vardag. De två arbetssätten kompletterar varandra, stärker konstnärernas villkor och medverkar till ett rikt, tillgängligt och varierat konstliv i hela landet.

En stabilare och mer förutsägbar finansiering lägger grunden för ett större och starkare konstnärligt perspektiv än tidigare i både små- och storskaliga projekt i hela Sverige.

FOTO: RICARD ESTAY

Statliga beställningar av konst sker ofta i komplexa sammanhang med många aktörer inblandade. Vilka delar av processen upplever du har blivit mest krävande eller resursintensiva – och vad innebär det för både beställarrollen och konstnärernas arbetsvillkor?

Under 2000-talet har komplexiteten ökat markant i processerna för statliga beställningar av offentlig konst. Utöver kunskap om samtida konst ställs det höga krav i de curatoriska och konstnärliga processerna på kunskap om exempelvis projektledning, organisationsstyrning, finansieringsformer för enprocentsregeln, upphandlingslagen, plan- och byggprocesser, kulturmiljöarbete, arkitektur, samhällsplanering och förståelse för de nationella målen för kultur och målen för politikområdet gestaltad livsmiljö.

Även konstnärsrollen har förändrats i takt med att projekten blivit mer tvärssektoriella och alltmer knutna till långsiktiga stadsutvecklingsprocesser. Det gör det än viktigare att värna konstnärlig frihet, rimliga ekonomiska villkor och hållbara avtal som stödjer konstnärernas möjligheter att arbeta professionellt och med hög integritet.

Statens konstråds arbetssätt och metodutveckling spelar här en central roll. Våra processer, principer och villkor fungerar ofta som vägledande för regioner, kommuner och andra beställare runt om i landet. På så sätt bidrar Statens konstråd inte bara till goda förutsättningar i statliga projekt, utan också till att höja kvaliteten och stärka konstnärernas arbetsvillkor inom hela fältet offentlig konst.

I statistiken ser vi variationer mellan år i omfattningen av offentliga inköp. Vilka faktorer är det som i praktiken styr statens konstinköp mest?

Ramarna för Statens konstråds årliga konstinköp av lös konst styrs av storleken på det anslag som staten avsätter för verksamheten. Eftersom anslaget inte har räknats upp sedan 2018 har utrymmet för inköp av offentlig konst blivit allt snävare de senaste åren. När anslaget inte ökar, samtidigt som kostnader ökar, krävs allt större interna prioriteringar för att kunna avsätta tillräckliga medel för inköp av lös konst från konstnärer oavsett var i landet de bor och verkar.

Med blicken framåt: vilka förändringar ser du komma när det gäller statens roll som konstbeställare under de närmaste 3–5 åren? Finns det nya typer av miljöer, format eller konstnärliga uttryck som du tror kommer att få större utrymme?

Under de kommande 3–5 åren ser jag att statens roll som konstbeställare kommer att fortsätta förstärkas, inte minst genom det arbete som Statens konstråd bedrivit sedan 2018 för att utveckla och förtydliga statens tillämpning av enprocentsregeln. Den fördju-

pade samverkan med statliga fastighetsförvaltande myndigheter och bolag, och även regioner, kommuner och privata aktörer, har lett till en mer systematisk och långsiktig planering, och den utvecklingen väntas fortsätta.

Det innebär att de ekonomiska ramarna för beställningar av offentliga konstverk inom staten växer, i takt med att fler bygg- och ombyggnadsprojekt inkluderar konst på ett tidigt stadium. En stabilare och mer förutsägbar finansiering lägger grunden för ett större och starkare konstnärligt perspektiv än tidigare i både små- och storskaliga projekt i hela Sverige.

När ekonomin för den offentliga beställda konsten växer öppnas möjligheter för en större bredd av konstnärliga uttryck. Vi ser redan idag hur konstnärer arbetar med allt från socialt engagerade processer och platsutveckling till avancerad digital och teknologisk konst, landskapsbaserade verk, temporära installationer och interaktiva format. Och inom de närmaste åren kommer en rad nyproducerade och nyskapande offentliga konstverk att kunna upplevas i olika miljöer runt om i landet, som campusområden, järnvägsstationer och kulturhistoriska miljöer med höga värden.

Sammantaget innebär detta att statens roll som konstbeställare går mot att bli både mer omfattande och mer innovativ – med större kapacitet att stödja olika konstnärliga praktiker och skapa konstupplevelser i många typer av miljöer över hela Sverige.

Om du jämför internationellt: hur upplever du att den svenska modellen för statliga konstinköp står sig i relation till andra länder – vad gör vi särskilt väl, och var ser du utvecklingsbehov?

Statens nysatsning sedan 2018 inom ramen för politiken för gestaltad livsmiljö på tillämpning av enprocentsregeln för beställningar av konst står sig mycket väl vid internationella jämförelser. Genom satsningen har Sverige de senaste åren tagit betydande steg framåt. Det innebär att statliga investeringar i byggnader och miljöer i allt högre grad integrerar konst som en självklar del av samhällsutvecklingen, vilket placerar Sverige i nivå med övriga Norden, större delar av Europa och USA.

Även den svenska modellen för konstinköp står sig starkt i ett internationellt perspektiv – men här finns också en tydlig utmaning. Avsaknaden av uppräkningsavdelning för konstinköp innebär att inköpsverksamheten årligen urholkas. När inflationen stiger och anslaget inte höjs minskar möjligheterna att köpa in konst i den omfattning som behövs för att upprätthålla både kvalitet och bredd. På sikt kommer detta få negativ påverkan på såväl konstnärers arbetsvillkor och försörjningsmöjligheter som det svenska konstlivet.

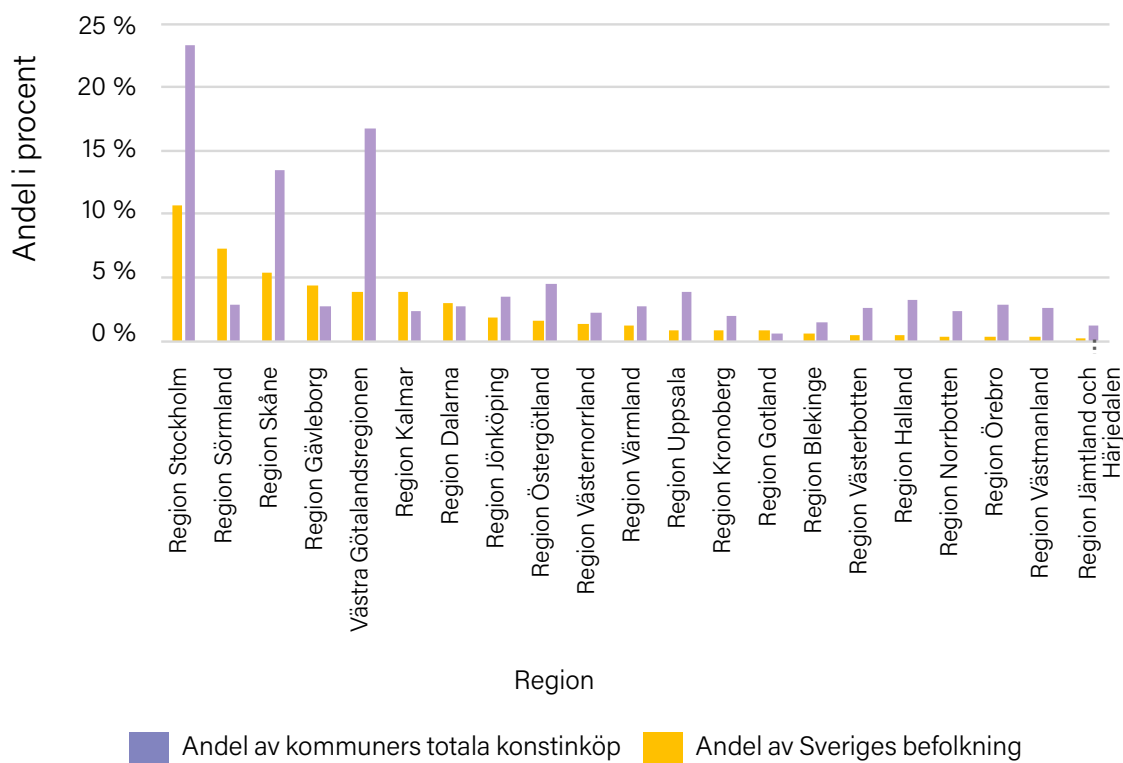
Figur 14 visar regionernas inköp av konst samt motsvarande läns befolkningsandel för perioden oktober 2024–september 2025. Till skillnad från figur 13 redovisas här andel konstinköp genomförda av regioner, inte av kommuner.

Under perioden oktober 2024–september 2025 står Region Stockholm för den största andelen av regionernas konstinköp, 11 miljoner kronor, vilket motsvarar 11 procent av regionernas sammanlagda inköp av konst. Därefter följer Region Sörmland och Region Skåne som svarar för 7,3 respektive 5,4 procent av regionernas inköp av konst. I jämförelse med tidigare branschrapporter från 2021 och 2023 utgör Örebro och Västra Götalandsregionen en lägre andel under den aktuella tidsperioden.

Sett till förhållandet mellan befolkningsandel och andel offentliga konstinköp är det bara Region Sörmland, Region Gävleborg och Region Kalmar som uppvisar en hög inköpsandel i förhållande till befolkningsandel. I de övriga regionerna framträder det motsatta förhållandet, med lägre andel konstinköp i relation till befolkningsandel.

Sammantaget uppvisar de offentliga inköpen av konst en nedåtgående trend efter 2021. Under perioden 2000 till 2024 har andelen lös konst minskat, från 36 procent år 2000 till 20 procent år 2024. Eftersom nyetablerade konstnärer i hög grad säljer sina verk till offentliga aktörer i form av lös konst är denna utveckling särskilt problematisk ur ett

FIGUR 14. Regioners inköp av konst, oktober 2024–september 2025 i förhållande till befolkningsmängd 2024. Källa: SCB och Bildupphovsrätt.

återväxt- och etableringsperspektiv. Analysen visar även att män i genomsnitt rapporterar in högre ersättningsbelopp än kvinnor under periodens samtliga år. Detta är anmärkningsvärt mot bakgrund av att kvinnor utgör en större andel av de yrkesverksamma konstnärerna, och pekar på kvarstående strukturella skillnader i ersättningsnivåer inom konstbranschen.

Export och import av konst

I detta avsnitt beskrivs hur Sveriges export och import av konst har utvecklats sedan 2010 samt vilka världsdelar och länder som Sverige har exporterat konst till och importerat konst från under perioden 2020 till 2024.

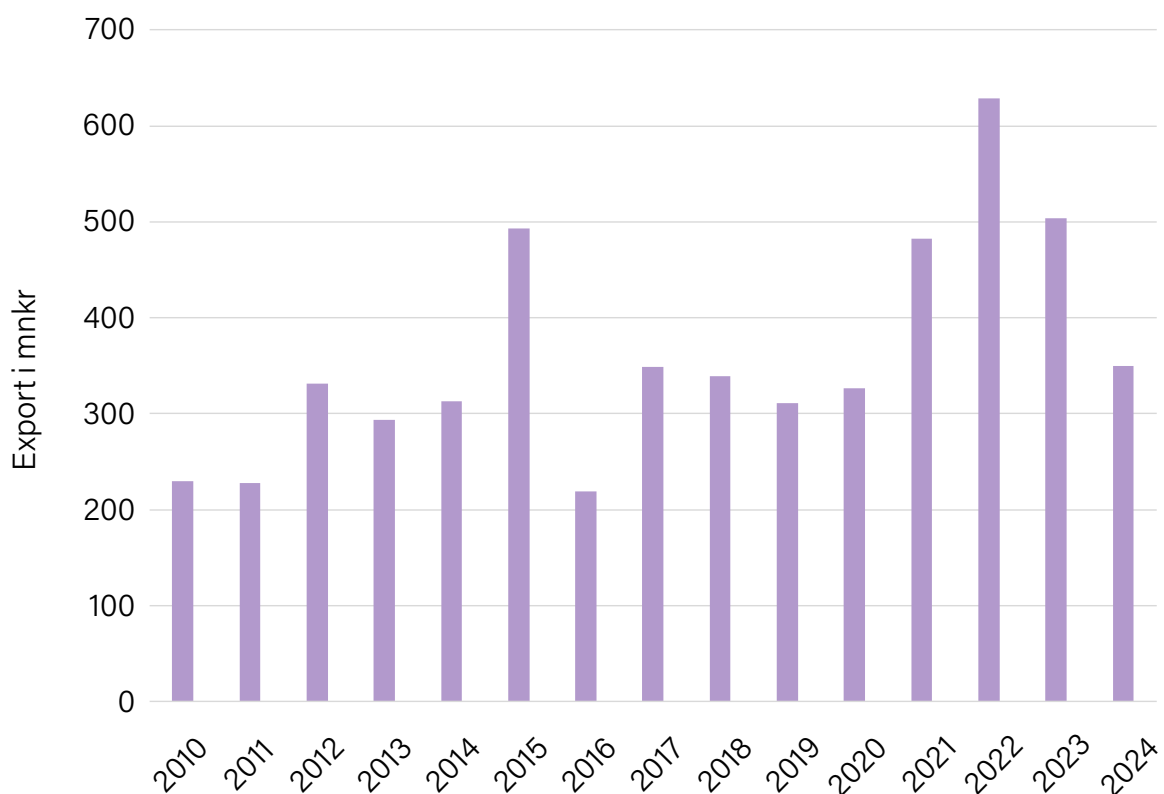
Export och import av konst mäts enligt det sammanlagda värdet av kategorier inom den så kallade kombinerade nomenklaturen (KN), EU:s gemen-

samma system för varuklassificering som används för tullhantering och handelsstatistik i unionen.

Till och med 2021 omfattade mätningen fyra kategorier: målningar och teckningar utförda helt för hand, kollage och liknande prydnadstavlor, konstgrafiska originalblad och originalskulpturer som passerar den svenska gränsen efter att de har sålts till en köpare i utlandet. År 2022 ändrades KN till tio kategorier vilket innebär att export och import av konst från och med detta år mäts utifrån ett mer detaljerat varuslag än tidigare – se kapitlet ”Hur har vi mätt” för mer detaljer.

Som framgår av **figur 15** var exporten av konst relativt stabil under perioden 2017 till 2020, för att sedan öka under 2021 till 2023. Under 2024 har Sveriges samlade export av konst minskat till nivåer i paritet med 2020. Detta är något förvånande sett till att den svenska kronan under 2024 var relativt svag gentemot större valutor såsom amerikanska dollar (USD), vilket normalt sett kan gynna export.

FIGUR 15. Export av konst i miljoner kronor, fasta priser, 2010–2024. Källa: SCB.

Sveriges import av konst mäts i denna rapport utifrån värdet av målningar och teckningar utförda helt för hand, kollage och liknande prydnadstavlor, konstgrafiska originalblad och originalskulpturer som förs in i Sverige efter att ha bytt ägare genom försäljning. Med utgångspunkt i statistik från SCB redovisas i **figur 16** utvecklingen av konstimport mellan åren 2010 och 2024.

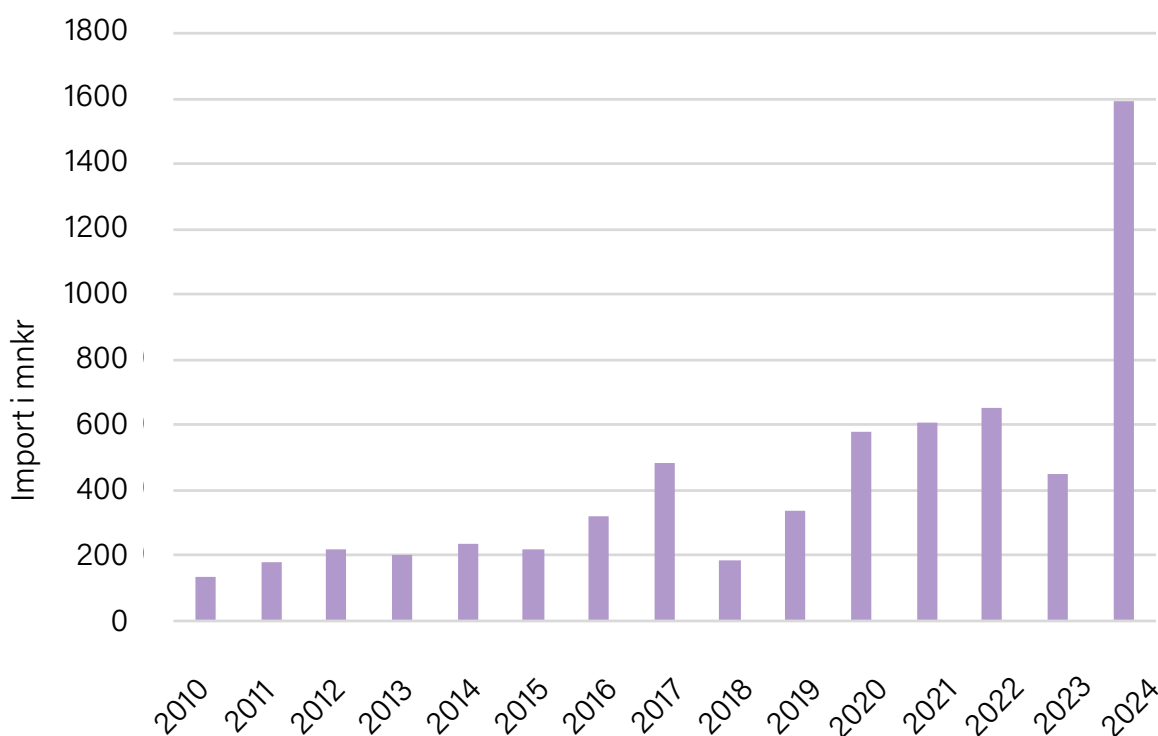
Importen av konst var relativt stabil under perioden 2010 till 2019, med en topp 2017. Under 2020 till 2022 ökade importen för att sedan minska under 2023. 2024 visar däremot på en exceptionellt hög nivå av konstimport. Denna ökning kan främst härledas till en ökad import från Tyskland och Nederländerna av målningar som klassificeras som målningar och teckningar utförda helt för hand, äldre än 100 år.

Hur den svenska exporten av konst fördelar sig till olika världsdelar framgår av **figur 17**. För att erhålla ett stabilt underlag baseras analysen på statistik för en femårsperiod, 2020 till 2024. Diagrammet visar att Europa är den världsdel som tar emot den största andelen av Sveriges konstexport, med 49 procent av den totala exporten under perioden. Därefter följer Nord- och Sydamerika och Asien som utgör 39 respektive 11 procent.

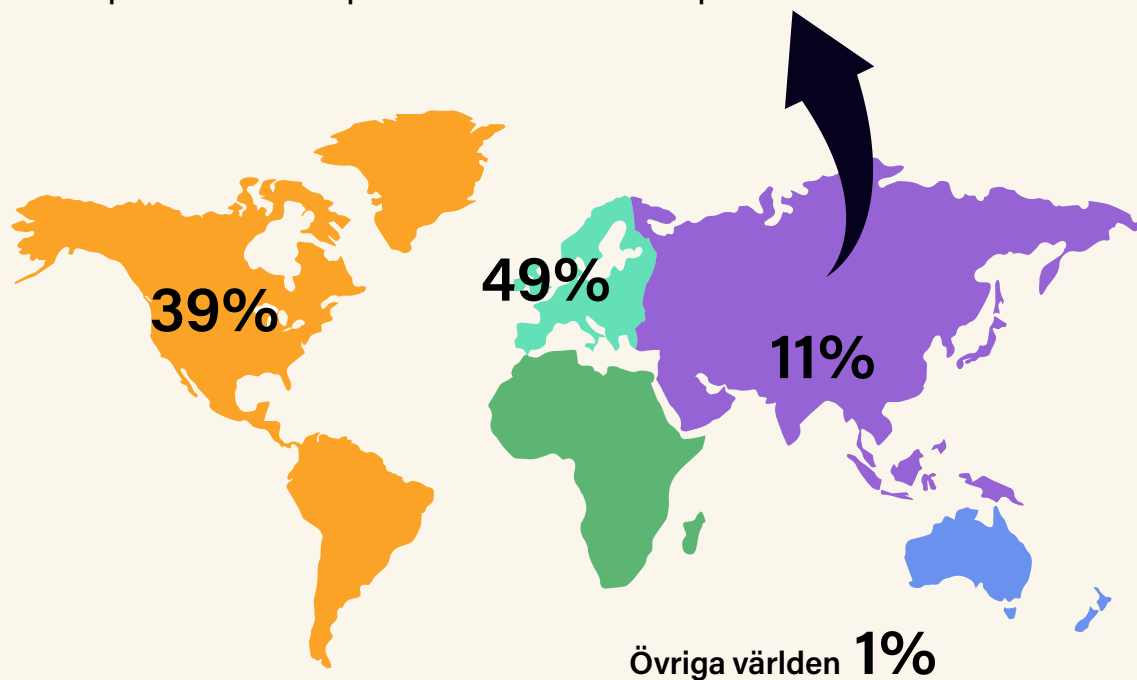
Jämfört med resultaten i *Konstbranschen i siffror 2023* följer fördelningen i huvudsak samma mönster, med en viss ökning av andelen export till Europa.

⁹ Upphandlingsbryggan (2025) Offentliga konstinköp.

FIGUR 16. Import av konst i miljoner kronor, fasta priser, 2010–2024. Källa: SCB.

FIGUR 17. Export av konst under perioden 2020–2024 fördelat på världsdelar. Källa: SCB.

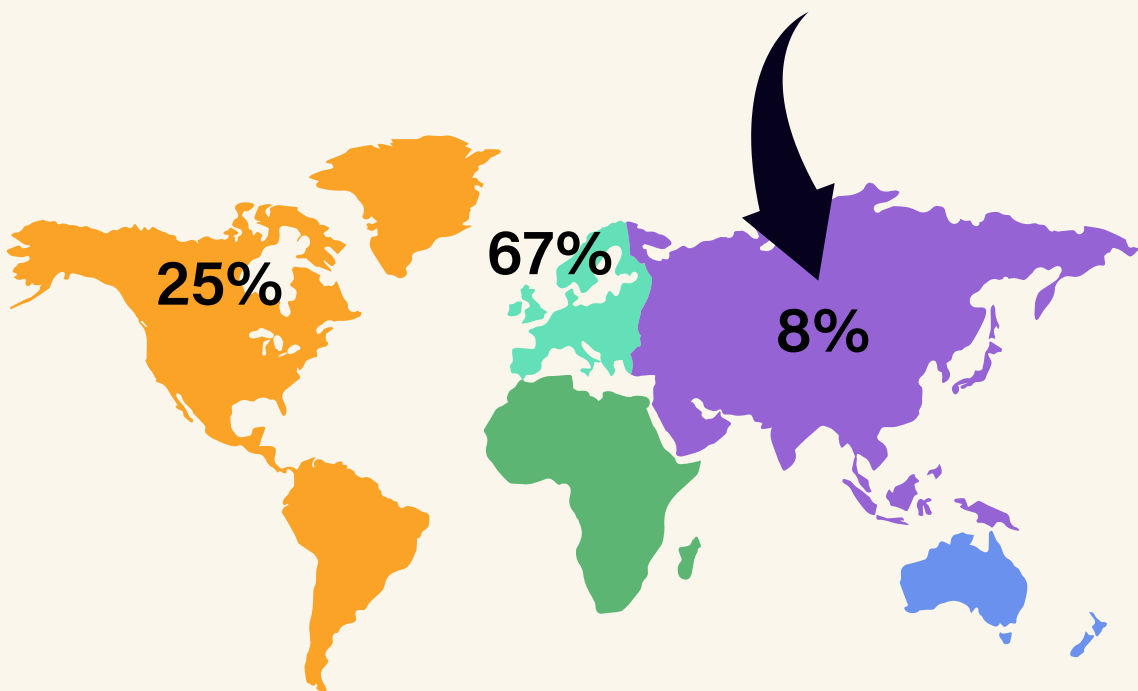

Utvecklingen av export och import av konst pekar sammantaget på en internationellt orienterad men relativt koncentrerad marknad, där handeln i hög grad är knuten till ett begränsat antal länder.

I **figur 18** redovisas import av konst för en femårsperiod, uppdelad per världsdel, på motsvarande sätt som exporten i figur 17 ovan. Även här står Europa för den klart största andelen, motsvarande 67 procent av den totala konstimporten under perioden. Därefter följer Nord- och Sydamerika och Asien som utgör 25 respektive 8 procent. Övriga utgör tillsammans 0,4 procent.

I jämförelse med branschrapporten från 2023 syns en tydlig ökning av andelen import från Europa. Denna utveckling kan främst härledas till import av målningar och teckningar utförda helt för hand, äldre än 100 år.

FIGUR 18. Import av konst under perioden 2020–2024 fördelat på världsdelar. Källa: SCB.

Sofia Björkman

Smyckekonstnär och gallerist, driver Platina i Stockholm, ett galleri med fokus på experimentell smyckekonst och konstnärsdrivna uttryck.

Vad efterfrågas internationellt från svenska konstnärer i dag?

Smyckekonsten är för den breda allmänheten fortfarande ett ganska okänt konstområde. Det spännande är att det just därför också är mycket eftertraktat av de som kommit på att det är "oupptäckt". Det jag säljer bäst av till utlandet är det som karaktäriseras som smyckekonst, är unikt och håller hantverksmässig och konstnärlig höjd.

Vilka hinder ser du för att exportera konst?

Världspolitiken påverkar handeln och när det är oro i världen så handlar mina kunder mindre. Relationen mellan Europa och USA är det största hotet just nu eftersom USA importerar mycket konst. Även Brexit har påverkat negativt. Det händer att jag måste åka själv med verken och ifall jag inte kan det, uteblir exporten.

Har du själv fått stöd för internationella satsningar, och hur fungerade det i så fall?

Ja, jag har fått statliga och privata stöd för att delta i mässor och större internationella evenemang. Det har haft stor betydelse, eftersom mycket av arbetet är långsiktiga investeringar och ger resultat flera år senare. Att bygga upp nätverk och relationer tar tid och kostar pengar. Då är finansiella stöd en förutsättning för att det ska vara möjligt och fungera men även andra stöd som pepp, hjälp med marknadsföring, kontakter, nätverk mm förenklar och är mycket välkomna.

Hur påverkar frakt, tull och moms dina möjligheter att sälja utanför Sverige?

Allt kan ha en viss påverkan, höga tullar kan avskräcka och gör export mer komplicerat, men de praktiska omständigheterna har relativt låg påverkan i jämförelse med världsekonomi, internationell kultur- och världspolitik.

Relationen mellan Europa och USA är det största hotet just nu eftersom USA importerar mycket konst. Även Brexit har påverkat negativt.

Sett till enskilda länder visar **tabell 3** de tio länder till vilka mest konst har exporterats de senaste fem åren. Av tabellen framgår att USA står som mottagare för den största andelen av den svenska konstexporten, 37 procent, under perioden. Det motsvarar i genomsnitt 153 miljoner kronor per år. Detta är en ökning i jämförelse med motsvarande siffror i branschrappporten 2023, då motsvarande andel uppgick till 30 procent.

I jämförelse med branschrappporten 2023 är rangordningen av mottagarländer i huvudsak oförändrad. Exporten har koncentrerats till de tre översta länderna som utgör totalt 71 procent av total exporten 2020–2024 i jämförelse med 51 procent perioden 2018–2022.⁹

Topp fem-ländernas inbördes ordning är fortsatt densamma. Det enda land som har tillkommit bland de tio största mottagarländerna under den aktuella perioden är Frankrike.

⁹ Konstbranschen i siffror 2023.

TABELL 3. De tio länder dit mest svensk export av konst har gått under åren 2020–2024, mätt i belopp (mnkr). Källa: SCB

	Land	Total export 2020-2024 (mnkr)	Årligt medelvärde (mnkr)	Andel av total export av konst
1	USA	764,8	153	37,0 %
2	Storbritannien inkl. Nordirland	385	77	18,6 %
3	Norge	310	62	15,0 %
4	Schweiz	156	31	7,5 %
5	Hongkong	106	21,2	5,1 %
6	Frankrike	54	10,8	2,6 %
7	Tyskland	34,3	6,9	1,7 %
8	Syd Korea	34,2	6,8	1,7 %
9	Danmark	27,5	5,5	1,3 %
10	Kina	27,4	5,5	1,3 %

TABELL 4. De tio länder varifrån den svenska konstimporten har varit störst under åren 2020–2024, mätt i belopp (mnkr). Källa: SCB.

	Land	Total export 2020-2024 (mnkr)	Årligt medelvärde (mnkr)	Andel av total export av konst
1	USA	849,5	169,9	23,7 %
2	Tyskland	580,6	116,1	16,2 %
3	Storbritannien inkl Nordirland	566,6	113,3	15,8 %
4	Nederländerna (NY)	434,5	86,9	12,1 %
5	Schweiz	348,7	69,7	9,7 %
6	Israel	192,9	38,6	5,4 %
7	Belgien	117,9	23,6	3,3 %
8	Norge	94,8	19	2,6 %
9	Österrike	56,1	11,2	1,6 %
10	Frankrike	49,7	9,9	1,4 %

USA står även för störst andel av Sveriges konstimport, 24 procent, vilket är 849,5 miljoner kronor under perioden. **Tabell 4** redovisar de tio länder från vilka mest konst importerats under femårsperiod. Efter USA följer Tyskland, Storbritannien inklusive Nordirland och Nederländerna. Samtliga dessa länder återfanns även bland de tio största importländerna i branschrapporten 2023 med undantag av Nederländerna, som tillkommit i den aktuella perioden.

Sammantaget kan konstateras att statistiken för export av konst i stora drag är oförändrad jämfört med *Konstbranschen i siffror 2023*. Importen av konst visar däremot en stor ökning vilket främst kan härledas till import från Nederländerna och Tyskland inom en specifik kategori av målningar. Om det rör sig om en inlåning eller om ett faktiskt köp återstår att se.

Utvecklingen av export och import av konst pekar sammantaget på en internationellt orienterad men relativt koncentrerad marknad, där handeln i hög grad är knuten till ett begränsat antal länder.

De stora variationerna mellan enskilda år, särskilt på importsidan, indikerar att statistiken i hög grad påverkas av enskilda större transaktioner snarare än av ett jämnt och kontinuerligt handelsflöde. Detta understryker behovet av försiktighet vid tolkning av kortsiktiga förändringar, samtidigt som det belyser att Sveriges internationella konsthandel är beroende av ett fåtal marknader.

Avslutande reflektioner

Sedan 2017, då Konstnärernas Riksorganisations första rapport om konstbranschen i siffror publicerades, till dags dato år 2026 har vi och vår omvärld varit med om en rad omvälvande händelser som delvis har förändrat våra konsumtionsmönster. Händelser såsom covid-19:s utbrott 2020, Rysslands invasion av Ukraina 2022, AI-teknologins stora framsteg under 2023 och ett antal stora miljökatastrofer till följd av klimatförändringar är några tungt vägande exempel.

Frågeställningarna i 2017 års inledande rapport kretsade bland annat kring förhoppningen att kunna ta fram en mätmetod för branschens utveckling. Det vi kan konstatera är att konstbranschen är utsatt för ett hårt tryck som påverkar en redan sårbar bransch. I branschrapporten 2017 konstaterades en uppåtgående trend för konstmarknaden och att det fanns tecken på en ökad internationalisering. Samtidigt fanns det områden som uppvisade en nedåtgående trend; antalet konstföreningar på arbetsplatser och deras inköp till medlemslotterier minskade.

I årets branschrapport kan konstateras att konstföreningar och deras inköp av konst har haft en fortsatt nedåtgående trend, trots ett mindre trendbrott 2023 då antalet konstföreningar ökade något.

Trenden att svensk konstmarknad blir alltmer internationaliserad håller i sig över perioden 2017 till 2024. Europa kvarstår som den största mottagaren av svensk konstexport med en andel på cirka 45 procent över tid. Sett till svensk konstimport har Europas andel ökat över tid medan USA:s andel har minskat.

Kommuner och regioner fortsätter att vara viktiga köpare av konst, vilket är glädjande eftersom offentlig konst är ett viktigt inslag i samhället. Sedan den första rapporten har digitala plattformar som förmedlare av konst blivit allt viktigare, både för volymen av konst som köps och säljs men även för att attrahera nya grupper av köpare. Om man får önska något till nästa Konstbranschen i siffror, som lanseras år 2028, är det att det då finns tillgänglig statistik för konstförsäljning via digitala plattformar.

Hur har vi mätt?

Fördjupad diskussion om metod och underlag

Den statistik som har använts i denna rapport kommer från flera källor och har inhämtats på olika sätt. Myndigheten Statistiska centralbyrån (SCB) ansvarar för officiell statistik och annan statlig statistik som tillgängliggörs via den så kallade statistikdatabasen, öppen för allmänheten. Härifrån har uppgifter rörande konsthandlare och galleriers nettoomsättning, liksom för import och export av konst, inhämtats.

Organisationerna Bildupphovsrätt och Sveriges Konstföreningar har bidragit med statistik utifrån sina respektive uppdrag och inriktningar. Bildupphovsrätt har i uppdrag att tillvarata upphovspersoners ekonomiska och upphovsrättsliga intressen. Bildupphovsrätt gör detta genom att fördela ersättningar som antingen samlas in i samband med försäljning av konst eller utifrån statliga anslag. Utifrån detta uppdrag har Bildupphovsrätt statistik över bland annat offentliga aktörers inköp av konst, inkassering av följerrätt och utbetalning av Individuell visningsersättning. Sveriges Konstföreningar representerar de konstföreningar som finns runt om i Sverige. Utifrån sitt ändamål – att tillvarata dessa konstföreningars intressen – för de statistik över antalet konstföreningar, medlemmar och inköp av konst.

För att kunna utläsa trender har statistiken omräknats till fasta priser. För att räkna om ett pris till fasta priser med hjälp av Konsumentprisindex (KPI) använder man en specifik beräkningsmetod. Denna metod är viktig för att kunna jämföra priser över tid, bortsett från inflationens påverkan. Genom att omvandla aktuella priser till fasta termer, kan man göra korrekta ekonomiska analyser över olika tidsperioder.

Auktionsförsäljning av konst. Statistik kring försäljningar på auktionsmarknaden bygger på uppgifter för det klubbade priset för respektive kontraktvärde för konstverk som är berättigade till så kallad följerrätt. Denna statistik samlas in av Bildupphovsrätt som en del av det ansvar de har för att ta in uppgifter från vidareförsäljning och förmedla ersättning till konstnären eller konstnärens efterlevande.

Gallerier och konsthandlare. För uppgifter om konsthandlare och gallerier har vi använt SNI-kod 47.783 för Specialiserad butikshandel med konst samt galleriverksamhet. Uppgifter gällande nettoomsättning har hämtats från Statistiska centralbyråns databas Företagens ekonomi medan statistik om antalet anställda har hämtats från databasen Företagsdatabas. Företagsdatabas (FDB) är ett register över samtliga företag, myndigheter, organisationer och deras arbetsställen medan Företagens ekonomi (FEK) är en undersökning som belyser näringslivet och innehåller företagsekonomiska uppgifter.

Inköp av offentlig konst. Statistik kring offentliga inköp av lös konst och beställd konst samlas in av Bildupphovsrätt och bygger på inrapportering från konstnärer.

Konstföreningars konstköp, antal konstföreningar och antal medlemmar. Den statistiken samlas in från Sveriges Konstföreningar.

Konst på export och import. Statistik kring export och import av varor bygger på SCB:s statistik över utrikeshandel med varor. Statistiken är bearbetad efter den så kallade kombinerade nomenklaturen (KN), vilket är en statistisk standard som används av samtliga EU-länder. Statistiken vi använder i denna rapport bygger på KN8, den mest detaljerade nivån som delar in statistiken i cirka 9 500 varugrupper. Fyra av dessa koder har vi identifierat som koder för konst. Från och med år 2022 har de fyra koderna utvidgats till tio KN-koder, vilka har använts för att mäta export och import av konst. Se **tabell 5** och **tabell 6** för mer information.

TABELL 5. Statistiska varukoder för konst enligt kombinerade nomenklaturen.

KN-kod tom 2021	Ersatt 2022	Beskrivning
97011000	97012100, 97019100	Målningar och teckningar utförda helt för hand (exkl teckningar enligt nr 4096 och handdekorerade föremål)
97019000	97012200, 97012900, 97019200 och 97019900	Kollage och liknande prydnadstavlor
97020000	97021000, 97029000	Konstgrafiska originalblad
97030000	97031000, 97039000	Originalskulpturer, oavsett material

TABELL 6. Statistiska varukoder för konst enligt kombinerade nomenklaturen.

KN-kod fr.o.m 2022	Beskrivning
97012100	Målningar och teckningar utförda helt för hand, med en ålder av > 100 år (exkl. teckningar enligt nr 4906 och handdekorerade föremål)
97019100	Målningar och teckningar utförda helt för hand (exkl. med en ålder av > 100 år samt teckningar enligt nr 4906 och handdekorerade föremål)
97012200	Mosaiker, med en ålder av > 100 år
97019200	Mosaiker (exkl. med en ålder av > 100 år)
97012900	Collage och liknande prydnadstavlor, med en ålder av > 100 år (exkl. mosaik)
97019900	Collage och liknande prydnadstavlor (exkl. med en ålder av > 100 år och mosaiker)
97021000	Konstgrafiska originalblad, med en ålder av > 100 år
97029000	Konstgrafiska originalblad (exkl. med en ålder av > 100 år)
97031000	Originalskulpturer, oavsett material, med en ålder av > 100 år
97039000	Originalskulpturer, oavsett material (exkl. med en ålder av > 100 år)

Källförteckning

Artiklar och rapporter

Form Designbranschen, Designbranschen i Sverige, 2025
Konstbranschen i siffror 2023, Konstnärernas Riksorganisation
Konstbranschen i siffror 2021, Konstnärernas Riksorganisation
Konstbranschen i siffror 2019, Konstnärernas Riksorganisation
Konstbranschen i siffror 2017, Konstnärernas Riksorganisation
Kreativ Sektor Uppdaterad statistik för de kulturella och kreativa branscherna, utgiven 31 mars 2025
Offentliga konstinköp, Upphandlingsbryggans kartläggning av konstanskaffningar gjorda 2022 och 2023, Upphandlingsbryggan april 2025
Regeringens proposition 2017/18:92, Förstärkt följerätt

Webbkällor

<https://www.bildupphovsratt.se/bildskapare/dina-ersattningar/iv/fragor-och-svar-om-iv> senast besökt 8 januari 2026
<https://www.bildupphovsratt.se/faq/vad-ar-det-skillnad-pa-los-konst-och-bestalld-konst> senast besökt 16 januari 2026
<https://bildupphovsratt.se/foreningshandlingar> senast besökt den 15 december 2025
<https://www.bildupphovsratt.se/foljeratt> senast besökt den 19 januari 2026
<https://www.kro.se/enprocentsregeln> senast besökt den 21 januari 2026
https://kro.se/media/documents/%C3%85rets_konstkommuner_2025-rapport_webb.pdf senast besökt den 16 januari 2026
<https://www.scb.se/dokumentation/klassifikationer-och-standarder/kombinerade-nomenklaturen-kn/> senast besökt den 9 januari 2026
<https://www.regeringen.se/contentassets/bcof4b1a4ce844f2aa59949d09c93f29/hela-bp21-som-pdf.pdf> senast besökt den 8 januari 2026
<https://www.regeringen.se/contentassets/7b807f91ed234d5b97b973a83fe470b1/20241110owebb.pdf> senast besökt den 8 januari 2026
<https://www.scb.se/dokumentation/klassifikationer-och-standarder/standard-for-svensk-naringsgrensindelning-sni/> senast besökt den 8 januari 2026
<http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/> senast besökt den 8 januari 2026
<https://www.sverigeskonstforeningar.nu/om-oss/> senast besökt den 8 januari 2026

Bilaga: Konstbranschens aktörer

Det finns en mängd aktörer som på olika sätt är verksamma inom eller relaterar till konstbranschen och nedan följer en beskrivning av de mest centrala. Aktörerna har listats i bokstavsordning.

Att beskriva aktörerna på detta sätt skapar en förståelse för deras roller men innebär också en begränsning.

Aktörerna ska ses som olika aktörsroller snarare än som liktydiga med en individ eller en organisation. Det är inte ovanligt att en individ eller organisation kan ha flera roller, ibland samtidigt. Till exempel kan en person både vara utövande konstnär och driva ett galleri.

Auktionsverk: Värderar konstverk och auktionerar ut dem till kunder. Auktionsverkets intäkter består framför allt av provisioner som tas ut av både säljare och köpare.

Historiskt har auktionsverken fungerat som medlare mellan köpare och säljare på andrahandsmarknaden, på senare år har de även sålt verk på förstahandsmarknaden, även om det är ovanligt i Sverige.

Biennaler: En biennial är som regel en storskalig, internationell utställning för samtida konst som återkommer vartannat år och curateras utifrån ett särskilt tema. Den äldsta och kanske mest kända är Venedigbiennalen. I Sverige har Göteborgs Internationella Konstbiennial (GIBCA) anordnats sedan 2001. År 2018 återuppstod Luleåbiennalen.

Bildupphovsrätt: Bildupphovsrätt i Sverige är en ekonomisk förening som tillvaratar gemensamma upphovsrättsliga intressen för verksamma inom konstnärliga områden och deras arvtagare.

Curatorer: Skapar utställningar och arbetar på så vis nära konstnären. Det är mer vanligt att en curator arbetar på frilansbasis än som fast anställd på ett museum eller konsthall.

Forskning och utbildning: Utbildningsinstitutioner och andra utbildningsverksamheter är centrala för konstnärlig produktion, som mötesplats för utbyten och utveckling av konstbranschen. Forskning och utbildning har framför allt en långsiktig påverkan på konstbranschen. Under 2000-talet har forskarutbildning i fri konst införts vid flera konstnärliga universitet och högskolor i Sverige.

Gallerister: Ett galleri är ofta den plats där ett konstverk för första gången ställs ut och kommer i kontakt med en publik. Det är alltså genom gallerierna som konstnärerna traditionellt har sålt sina verk. Galleristerna får sina intäkter genom kommission för sålda verk. Gallerier tar normalt sett ingen entréavgift.

Konstföreningar: Ideella konstföreningar har en lång tradition i Sverige. De är ofta knutna till en arbetsplats och en viktig funktion är att köpa in konstverk som sedan lottas ut bland medlemmarna. Det är även vanligt att föreningarna arrangerar utställningar och andra typer av evenemang, exempelvis museibesök eller föreläsningar.

Konsthandlare: Konsthandlare agerar främst på andrahandsmarknaden och kan ha olika inriktning, från handel med unika konstverk till försäljning av upplagebaserad och serietillverkad konst.

Konstnären: Upphovsperson till det verk som är föremål för handel inom konstsystemet. Konstnären kan sälja via förmedlare som gallerister eller genom egenförsäljning, exempelvis i sin ateljé eller någon typ av digital plattform.

Vanligt är att konstnärer organiserar sig i ett eget företag, i en förening eller i ett kooperativ tillsammans med andra konstnärer.

Kritiker: Tolkar och värderar konstverk, med hänsyn till exempelvis estetik, teknisk skicklighet och konstnärens eventuella avsikt med verket.

Mässor: I Sverige finns både kommersiellt inriktade konstmässor där gallerister presenterar konst (Market Art Fair, Affordable Art Fair) och konstnärsinitiativ som Supermarket – Stockholm Independent Art Fair som i första hand vill erbjuda besökarna konstupplevelser.

Offentliga museer och konsthallar: Offentligt ägda museer tillgängliggör konst för allmänheten och har en central roll i kulturpolitiken. Museerna har samlingar för konstverk med erkänt konsthistorisk betydelse.

Till skillnad från ett museum visar konsthallar oftast tillfälliga utställningar och saknar egna samlingar. Utställningarna kan vara egenproducerade eller tas in från någon annan producent. Driften kan skötas av till exempel en konstförening, en kommun, eller privat.

Offentliga organisationer: Stat, regioner och kommuner köper konst och konstnärliga tjänster. Det kan gälla både konstnärlig gestaltning i det offentliga rummet och inköp av lös konst, det vill säga mindre och flyttbara konstverk. Inköpsprocessen ser olika ut hos olika aktörer, men ansvaret för inköp kan till exempel ligga hos kommittéer eller olika projektgrupper. Även frilansande konstkonstuler verkar som inköpare av offentlig konst.

Privata museer och konsthallar: Privata museer och konsthallar har blivit allt vanligare i Sverige under 2000-talet, särskilt genom uppmärksammade initiativ i Stockholmsregionen.

Dessa verksamheter har olika driftsformer. Vissa är organiserade som aktiebolag, medan andra drivs i stiftelseform. Exempel på privata museer och konsthallar är Artipelag, Fotografiska, Magasin 3 och Bonniers konsthall.

Privata organisationer och företag: Privata organisationer och företag har sedan slutet av 1960-talet utgjort en viktig del av finansieringen av konstnärlig verksamhet i Sverige. Genom initiativ från organiserade intresseföreningar och branschorganisationer har privata aktörer uppmuntrats att

stödja konstnärer och konstprojekt, exempelvis genom inköp av konst, sponsring eller uppdragsbaserad konstnärlig gestaltning.

Företag kan även fungera som konstsamlare och bygga egna konstsamlingar för bruk i arbetsmiljöer eller publika miljöer. Därutöver är det vanligt att byggbolag och fastighetsägare beställer konstnärlig gestaltning i samband med ny- eller ombyggnation av fastigheter och offentligt tillgängliga miljöer.

Privatkunder och samlare: Privatkunder är de personer som köper konst att ha i sitt hem. Att vara konstsamlare kräver ofta ett större kapital där konstinköp inte sällan också görs i syfte att vara en ekonomisk investering.

Rådgivare/Konstkonsulter/Konstagner: Rådgivare, konstkonstuler och konstagner verkar i gränslandet mellan konstnärer, köpare och beställare, men har delvis olika roller.

Konstkonsulter och rådgivare fungerar i regel som oberoende förmedlare mellan beställare och utförare. De bistår köpare med urval, inköp och förvaltning av konstsamlingar, ofta med utgångspunkt i kundens intressen, smak och ekonomiska förutsättningar. Rådgivning kan även erbjudas av företag utanför konstfältet, exempelvis banker eller kapitalförvaltare, där konst ingår som en del av en bredare förmögenhets- eller investeringsstrategi.

Konstagner arbetar i stället på uppdrag av enskilda konstnärer och företräder dem gentemot marknaden. Agentens roll kan omfatta försäljning, förhandling och strategisk karriärutveckling. Denna typ av representation är fortfarande relativt ovanlig i Sverige, men är betydligt vanligare i exempelvis USA.

Självorganiserade konstnärsinitiativ/Kooperativ: Självorganiserade konstnärsinitiativ och kooperativ är fria, konstnärsdrivna organisationer som kan ta formen av gallerier, ateljéföreningar eller andra typer av plattformar för produktion och presentation av konst. I Sverige finns exempelvis Art Lab Gnesta, Not Quite och Galleri Syster.

Rapport

Konstnärernas Riksorganisation.

I SAMARBETE MED:

.K.H.
.V.C.
KONSTNÄTVERKSCENTRUM

RIKSFÖRBUNDET

SVERIGES K@NSTFÖRENINGAR

Bildupphovsrätt

**Svenska
Galleriförbundet**

